

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา
(ภาคปกติ)

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลกระทบของการพัฒนาเมืองหลักที่มีผลต่อการให้บริการ
การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น
พันตำรวจตรี จตุพล ปานรักษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาถึงความเจริญเติบโตของเมืองขอนแก่น ช่วง 5 ปีที่แล้วมากับปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาถึงการเพิ่มขึ้นของปริมาณอาชญากรรม ช่วง 5 ปีที่แล้วมากับปัจจุบัน 3. เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างในด้านความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และประชาชนในด้านการให้บริการ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ช่วง 5 ปีที่แล้วมากับปัจจุบัน 4. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาเมืองหลักที่มีผลต่อการให้บริการ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ และประชาชน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับราชการอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองขอนแก่น ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น และกองบังคับการตำรวจภูธร 6 ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างสำหรับการแจกแบบสอบถามนั้นใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และได้กำหนดตัวอย่างไว้ร้อยละ 70 จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ 118 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน ได้แก่ ประชาชนที่มาติดต่อราชการบนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น และพักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2527 การเลือกตัวอย่างสำหรับการแจกแบบสอบถามนั้นใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บข้อมูลในด้านประชานั้นใช้เวลา 2 เดือน จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ประชาชน 162 คน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ Likert Scale โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ความรู้ของกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับประชาธิปไตย

: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เจน รัตน์พิเชฏฐชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกรรมการสภาตำบล (2) ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ของสภาตำบล (3) ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสภาตำบล (4) ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการสภาตำบล (5) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการสภาตำบล

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ กรรมการสภาตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 17 ตำบล ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล จำนวนทั้งสิ้น 214 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 92.5 ใช้สถิติร้อยละ และไค-สแควร์ในการวิเคราะห์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกรรมการสภาตำบล

จากผลการศึกษาพบว่า กรรมการสภาตำบลเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีระยะเวลาอยู่ในตำแหน่ง 5 ปีขึ้นไปมากที่สุด ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท/คน/ปี มีที่ดินถือครองไม่เกิน 20 ไร่ และกรรมการสภาตำบลเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

1.2 ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ของสภาตำบล

จากผลการศึกษา พบว่า กรรมการสภาตำบลมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ของสภาตำบลมาก คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมาคือความรู้ปานกลางและน้อย คิดเป็นร้อยละ 35.9 และ 10.6 ตามลำดับ

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาตำบล

จากผลการศึกษา พบว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาตำบลปานกลางและมากใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 44.6 และ 43.4 ตามลำดับ ส่วนที่มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาตำบลอยู่ในระดับน้อยมีเพียงร้อยละ 11.6

1.4 ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการสภาตำบล

จากผลการศึกษา พบว่า กรรมการสภาตำบลมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา คือมีความรู้มาก และมีความรู้น้อย คิดเป็นร้อยละ 36.4 และ 20.7 ตามลำดับ

1.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยของกรรมการสภาตำบล

จากผลการศึกษา พบว่า มี 2 ปัจจัย คือ ด้านการศึกษา และปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ของสภาตำบล

การศึกษาการดำเนินงานของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม :

ศึกษากรณีบ้านซบใต้ บ้านโคกน้อย และบ้านโนนกระโดน

ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ยุกยุก บुरาสีทธิ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านซบใต้ บ้านโคกน้อย และบ้านโนนกระโดน 2) ความเป็นมาของการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) คุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของชมรม ฯ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรม ฯ

วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยภาคสนาม ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 3 เดือน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และวิธีเชิงคุณภาพโดยใช้แนวทางในการสัมภาษณ์และการสังเกต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมู่บ้านซบใต้ บ้านโคกน้อยและบ้านโนนกระโดน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 150 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน ผู้สูงอายุในหมู่บ้านและผู้นำใน 3 หมู่บ้าน รวม 25 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1.ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านซบใต้ บ้านโคกน้อย และบ้านโนนกระโดน พบว่า หมู่บ้านทั้งสามแห่ง มีประวัติความเป็นมาที่คล้ายคลึงกัน ตั้งมาเมื่อประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุมาจากสองประการ คือ ประการที่หนึ่งการเข้ามาเป็นลูกจ้างของบริษัททำไม้สัมปทาน ประการที่สองการแสวงหาที่ดินทำกิน ชาวบ้านส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดนครราชสีมา อัญญา สระบุรี และนครนายก จากสาเหตุดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาและทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงเป็นจำนวนมาก ต่อมารัฐได้ประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอพยพชาวบ้านที่อยู่ในเขตอุทยานออกมา

2.ความเป็นมาของการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 หลังจากทีรัฐได้ประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทำให้ที่ดินทำกินของชาวบ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ประกอบกับรัฐยังไม่ปักหลักเขตอุทยาน ฯ ที่แน่นอน จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความกลัวว่ารัฐจะดำเนินการยึดที่ดินคืนจึงทำให้ชาวบ้านจับได้กลุ่มหนึ่งได้รวมตัวกัน เพื่อที่จะแสดงให้รัฐเห็นว่าชาวบ้านก็มีความสามารถในการที่จะดูแลรักษาป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงได้รวมกลุ่มจัดตั้ง “ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เมื่อปี พ.ศ. 2528 ที่บ้านซับไต้โดยการสนับสนุนจากสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน และหน่วยงานของรัฐ ต่อมาในปี พ.ศ.2531 ได้ขยายผลการดำเนินงานไปยังบ้านโคกน้อย และบ้านโนนกระโดน ตามลำดับ

3. คุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของชมรม ฯ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3.1 กิจกรรมในด้านอาชีพของชมรม ฯ ที่ไม่ต้องพึ่งพิงป่าทำให้สมาชิกมีอาชีพที่มั่นคง จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยป่าในการประกอบอาชีพ

3.2 การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก คือหน่วยงานของรัฐได้แก่ โรงเรียนในหมู่บ้าน พัฒนาการ เกษตรตำบล สาธารณสุขตำบล และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ส่วนหน่วยงานของเอกชน ได้แก่ สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน โดยให้การสนับสนุนในกิจกรรมด้านอาชีพ และกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3.3 การคาดหวังในประโยชน์ของสมาชิก ฯ สมาชิกส่วนใหญ่มีการคาดหวังในประโยชน์ที่จะได้รับอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะการกู้เงินจาก “ศูนย์พัฒนาชนบทซับไต้” การมีอาชีพที่มั่นคง การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก ฯ สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลาง

3.5 บุคลิกภาพของสมาชิก สมาชิกส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบกระตือรือร้น

3.6 ลักษณะของผู้นำชมรม ฯ มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

จากคุณลักษณะทั้งหมดทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ ไม่เคยละเมิดระเบียบและข้อสัญญาชมรม ฯ ที่เคยละเมิด ฯ มีเพียงจำนวนน้อย สมาชิกทั้งหมดมีความเห็นพ้องต้องกันในเป้าหมายของชมรม และในแต่ละชมรม ฯ มีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรม ฯ

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมด้านอาชีพ ได้แก่ เงินทุนน้อย การขาดแคลนน้ำและขาดการติดตามจากเจ้าหน้าที่

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ฯ ได้แก่ การขาดความร่วมมือจากชาวบ้าน การขาดความร่วมมือจากบุคคลภายนอก ขาดการประสานงานจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัญหาไฟฟ้า

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานชมรม ฯ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานชมรม ฯ ยังไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน การทำงานล่าช้า ถือพรรณคพวกเป็นใหญ่ การดำเนินงานไม่ครอบคลุมถึงชาวบ้านทั้งหมด

**ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้าง
 และอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น
 สุรเกียรติ ฐิตะฐาน**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ 1) เพื่อทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อทราบถึงระดับความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 3) เพื่อทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 4) เพื่อทราบแนวทางในการให้ความรู้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 185 คน จาก 5 องค์การบริหารส่วนตำบล ใน 2 อำเภอของจังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สำหรับสถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) และไค – สแควร์ (Chi – Square)

ผลการศึกษา

1. ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น ชายมากกว่าเป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.5 มีอายุในช่วงระหว่าง 40 – 50 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.9 จบการศึกษาในระดับ ป. 4 – ป. 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 75.1 มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,000 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.4 มาจากการเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.8 เป็นสมาชิกประเภทสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

คิดเป็นร้อยละ 81.1 มีฐานะตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 72.9 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งในภาคตำบลมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 63.2 มีการรับรู้ข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.1 โดยส่วนใหญ่จะผ่านการอบรมในเรื่องนี้น้อย คิดเป็นร้อยละ 73.5 และอยู่ใกล้เขตเทศบาลมากกว่าเขตสุขาภิบาล คิดเป็นร้อยละ 57.8

2. ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีความแตกต่างกันและกระจายอยู่ทุกระดับ โดยอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาคือระดับต่ำ และระดับสูง กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 58.4 24.9 และ 16.8 ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อทดสอบด้วยสถิติ ไค – สแควร์ พบว่า ปัจจัยด้านการเข้าดำรงตำแหน่งและการผ่านการอบรมมีความสัมพันธ์กับความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

4. แนวทางในการให้ความรู้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเน้นในเรื่องอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล และในเรื่องโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหลัก ส่วนวิธีการให้ความรู้ควรใช้วิธีการฝึกอบรม และบุคคลเป้าหมายที่ควรเน้นในการให้ความรู้ ได้แก่สมาชิกโดยตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้

: กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยม่วง จังหวัดขอนแก่น

อนงค์ พัฒนจักร

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ลักษณะทั่วไปของสตรีที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สตรีในหมู่บ้านห้วยม่วง จำนวน 70 คน ซึ่งถูกคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interviewing) ตามแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) และแบบสังเกต (Observation Form) ตลอดจนใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้เวลาศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม 2533 - มีนาคม 2534

1. สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน

หมู่บ้านห้วยม่วง เป็นชุมชนที่มีจุดเกิดจากการย้ายถิ่นจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย และให้ความสำคัญในเรื่องผลประโยชน์ในด้านรายได้หรือเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยใช้วิธีการผลิตในการดำรงชีพแบบผลิตเพื่อขาย ต้องพึ่งพิงระบบตลาดและเงินทุนจากชุมชนภายนอก ทำให้ความสัมพันธ์ภายในสังคมห่างเหิน มีสภาพความขัดแย้งแอบแฝงทั้งภายในและภายนอกชุมชน การถือปฏิบัติวัฒนธรรมประเพณีเป็นไปอย่างไม่เคร่งครัดยึดถือความสะอาดเป็นหลัก ดังนั้นโครงสร้างทางสังคมมีความสัมพันธ์ไม่เหนียวแน่น ขาดความเป็นปึกแผ่น

2. ลักษณะทั่วไปของสตรีที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้

สตรีที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ในสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มตามระดับการมีส่วนร่วม คือมีส่วนร่วมมากและมีส่วนร่วมน้อย โดยสตรีที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากจะมีจำนวนมากกว่าสตรีที่มีส่วนร่วมน้อย กลุ่มสตรีที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากจะมีขนาดครัวเรือนใหญ่กว่า และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนานกว่า แต่มีอายุ รายได้ ขนาดพื้นที่ถือครอง

ภาวะหนี้สิน และจำนวนแรงงานน้อยกว่าสตรีที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย และสภาพหนี้สินจะมีความแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรี ในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญ คือ รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนในอดีต การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังในผลประโยชน์เชิงรูปธรรมจากชุมชน ความคาดหวังเชิงนามธรรมจากชุมชน วิธีการรับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ และระดับการตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรป่าไม้

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญ คือ อายุ ขนาดพื้นที่ถือครอง ภาวะหนี้สิน และแหล่งถ่ายทอดบรมเลี้ยงดูสมาชิกในชุมชน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรี ฯ ในเชิงบวก ได้แก่ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนในอดีต การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความคาดหวังในผลประโยชน์เชิงรูปธรรมจากชุมชน วิธีการรับข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ระดับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ และระดับการตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยที่แสดงระดับความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ คือ รายได้และความคาดหวังในผลประโยชน์เชิงรูปธรรมจากชุมชน

การยอมรับนวัตกรรมการเลี้ยงไหมของเกษตรกรบ้านหนองเซียงซุย
ตำบลป่าหวายนั่ง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
อุษา หงส์กาญจนกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทั่วไปของประชากรเป้าหมาย (2) ความเป็นมาของนวัตกรรมการเลี้ยงไหม (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและไม่ยอมรับ นวัตกรรมการเลี้ยงไหม (4) ปัญหาในการใช้นวัตกรรมการเลี้ยงไหม

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยเรื่องนี้ คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไหมจำนวน 149 ราย ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้เลี้ยงไหมด้วยวิธีการแผนใหม่ จำนวน 84 ราย ผู้เลี้ยงไหมด้วยวิธีการดั้งเดิม จำนวน 65 ราย สำหรับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย คุณลักษณะของเกษตรกร โลกทัศน์ของเกษตรกร ลักษณะของนวัตกรรม การสื่อสาร ระดับ การส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ และประเภทการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม ส่วนตัวแปรคือ การยอมรับ นวัตกรรม และอัตราการยอมรับนวัตกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม การทำกรณีศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติเพื่อหาอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค - สแควร์ และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ลักษณะทั่วไปของประชากรเป้าหมายเกษตรกรที่เลี้ยงไหม ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คือ ร้อยละ 97.3 มีเพศชายเพียง ร้อยละ 2.7 อายุโดยเฉลี่ย 46.0 ปี แรงงาน ในครัวเรือนและขนาดที่ดินถือครองเฉลี่ย 4.5 คน และ 29.0 ไร่ตามลำดับ วัตถุประสงค์ในการเลี้ยงไหมเพื่อขายรังไหมเป็นส่วนใหญ่ และรายได้จากการเลี้ยงไหมเฉลี่ยปีละ 11,397 บาท
2. ความเป็นมาของนวัตกรรมการเลี้ยงไหม การเลี้ยงไหมแผนใหม่ได้เริ่มเผยแพร่ เข้ามาสู่หมู่บ้านนี้เป็นเวลา 5 ปีมาแล้ว โดยมีผู้นำการยอมรับคนแรก (Innovator) เป็นผู้ที่แพร่ กระจายนวัตกรรมการเลี้ยงไหมไปยังเกษตรกรคนอื่น ๆ และมีผู้นำในหมู่บ้านเป็นผู้เชื่อมโยง ระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม จึงมีส่วนทำให้เกษตรกรเกิดความสนใจ และยอมรับ นวัตกรรมเพิ่มขึ้น

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและอัตราการยอมรับนวัตกรรมการเลี้ยงไหม ได้แก่

(1) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการเลี้ยงไหมแตกต่างกัน ได้แก่ สื่อบุคคล ระดับการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ แหล่งการเลี้ยงไหมที่เกษตรกรสนใจ การนำความรู้ การเลี้ยงไหมวิธีการดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้ ระดับความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงไหมแผนใหม่ ส่วน ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน คือ อายุ จำนวนกลุ่มที่เข้าเป็นสมาชิก ขนาดที่ดินถือครองโลกทัศน์ของเกษตรกร และประโยชน์เชิงเทียบของนวัตกรรม

(2) ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการยอมรับนวัตกรรมการเลี้ยงไหมที่แตกต่างกัน โดยมีระดับความสัมพันธ์ในเชิงบวก ได้แก่ สื่อบุคคล ระดับการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ แหล่งการเลี้ยงไหมที่เกษตรกรสนใจ จำนวนกลุ่มที่เข้าเป็นสมาชิก ผลการทดลองนวัตกรรม และขนาดที่ดินถือครอง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการยอมรับนวัตกรรมการเลี้ยงไหมไม่แตกต่างกัน คือ อายุ โลกทัศน์ของเกษตรกร ประโยชน์เชิงเทียบของนวัตกรรม การสังเกตเห็นผลของนวัตกรรม และประเภทการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม

4. ปัญหาในการใช้นวัตกรรมการเลี้ยงไหมที่เกษตรกรประสบมาก ได้แก่ การเกิดโรคระบาดตัวไหมและโรคระบาดต้นหม่อน สารเคมีในการเลี้ยงไหมเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้เลี้ยงไหม และตลาดรับซื้อรังไหมไม่แน่นอน

การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการป้องกัน
และปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ในเขตเมืองกับเขตชนบท ของจังหวัดขอนแก่น

พันตำรวจเอก เอกชัย ทิวถนอม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อเปรียบเทียบสถิติการเกิดคดีฆ่าผู้อื่น และ ผลการจับกุมในเขตเมืองและเขตชนบท และแนวโน้มการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นในอนาคต (2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมในเขตเมืองและเขตชนบท (3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตเมืองและเขตชนบท เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (4) เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในสังคมเมืองกับสังคมชนบท และอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้เกิดคดีอาชญากรรม

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชากร ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตเมืองประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน 180 คน ชั้นสัญญาบัตร 26 คน รวม 206 คน และในเขตชนบทประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน 242 คน ชั้นสัญญาบัตร 28 คน รวม 270 คน รวมทั้งสิ้น 476 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกร้อยละ 25 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ Likert Scale โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

(1) สถิติการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นในเขตเมืองที่เกิดขึ้นต่อประชากรแสนคน มีมากกว่าในเขตชนบทในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งจะเห็นได้ว่าอาชญากรรมในเขตเมืองเกิดมากกว่าในเขตชนบท ส่วนผลการจับกุมคดีฆ่าผู้อื่นในเขตเมืองจับได้มากกว่าในเขตชนบท และสำหรับแนวโน้มการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นในช่วงระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า ในเขตเมืองจะมีคดีฆ่าผู้อื่นเกิดขึ้นมากกว่าในเขตชนบท

ปัจจัยที่สนับสนุนต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอผ้า ด้วยกี่กระตุก ในจังหวัดขอนแก่น

ว่าที่ร้อยตรี ธนาวุฒิ ชนะคช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่สนับสนุนต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุก 2) ปัญหาและความต้องการของกลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกในการดำเนินงาน

การศึกษานี้ได้ใช้การวิจัยแบบสำรวจ ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และการสังเกต จากประชากรเป้าหมายคือ กลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมดจำนวน 30 กลุ่ม โดยทำการศึกษาจากประธานกลุ่ม กรรมการกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้การวิเคราะห์แบบร้อยละ ไค – สแควร์ และสหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่สนับสนุนต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุก จากผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐาน 3 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 3 สมมติฐาน ดังนี้

1.1 กลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่สามารถสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่มได้มาก จะสามารถดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่สามารถสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่มได้น้อย ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐาน

1.2 กลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการมาก จะสามารถดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า กลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการน้อย ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

1.3 กลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนมากจะสามารถดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า กลุ่มอาชีพทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนน้อย ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมเกี่ยวกับ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น

ว่าที่ร้อยตรีบรรชัย สิบสังข์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น จำนวน 400 ราย การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการกำหนดคุณสมบัติและขนาดตัวอย่างไว้ล่วงหน้า (Quota Sampling) ตามกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบพบโดยบังเอิญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS – X) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ (Chi – Square test) สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นมีความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ในลักษณะความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปร (Bivariate Relationship) พบว่า

1) ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ รายได้ และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ การได้รับข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) อายุ และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ในลักษณะความสัมพันธ์ของหลายตัวแปร (Multivariate Relationship) โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า

1) เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) อาชีพ การได้รับข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) อายุ และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความรู้และทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตพืงพืงป่า

ยุวดี ไททยะโชติ

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) เปรียบเทียบระดับความรู้และทัศนคติของผู้นำและชาวบ้านเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชน 6 หมู่บ้าน 6 ตำบลของอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 323 ราย จำแนกเป็นผู้นำ 91 ราย และชาวบ้านทั่วไป 232 ราย การเลือกตัวอย่างได้กระทำโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย การศึกษาครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ที่ระดับบุคคลตัวแปรอิสระ ที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา บุคลิกภาพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ตำแหน่งทางสังคม จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก โอกาสการได้รับการอบรม รายได้ การพืงพืงป่า โอกาสการใช้ประโยชน์จากป่า และจำนวนแหล่งข้อมูลที่ได้รับข่าวสาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และแบบวัดความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ใช้การคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ t-test Chi-Square ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺

ผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของผู้นำ และชาวบ้าน
 - 1.1 ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรป่าไม้ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 10.347$) ผู้นำระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรป่าไม้ดีกว่าชาวบ้าน ($\bar{X} = 11.0440$ และ 10.0733 ตามลำดับ) ผู้นำกับชาวบ้านมีความรู้แตกต่างกันในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้ และมีความรู้ไม่แตกต่างกันในเรื่องความหมายของทรัพยากรป่าไม้ การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้บทบาทของประชาชนในการช่วยแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้

1.2 ประชาชนมีทัศนคติเชิงลบต่อทรัพยากรป่าไม้ ผู้นำมีทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้ดีกว่าชาวบ้าน ($\bar{X} = 91.0000$ และ 87.7414 ตามลำดับ) มีความแตกต่างกันในทัศนคติเรื่องความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แต่ไม่มีความแตกต่างกันในทัศนคติเรื่องผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้ และการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้

2. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนแหล่งข้อมูลที่ได้รับข่าวสาร และการฟังฟังป่า ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน คือ จำนวนแหล่งข้อมูลที่ได้รับข่าวสาร ระดับการศึกษา และการฟังฟังป่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา
และป้องกันตนเอง (อพป.) ในการพัฒนาหมู่บ้านตามระบบ กชช.

ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น

วิศิษฐ์ ทองสมบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ในการพัฒนาหมู่บ้านตามระบบ กชช. (2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านของกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป.

ประชากรเป้าหมายในการศึกษา คือ กรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. จำนวน 319 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 29 หมู่บ้าน ๆ ละ 11 คน หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นบุคคล คือ กรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และไค สแควร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ในการพัฒนาหมู่บ้านตามระบบ กชช. มี 6 ปัจจัย ดังนี้

- 1.1 การได้รับข่าวสาร
- 1.2 การติดต่อกับชุมชนภายนอก
- 1.3 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่
- 1.4 การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม
- 1.5 ความพึงพอใจในโครงการ อพป.
- 1.6 การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน 1 ปัจจัย คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านของกรรมการกลางหมู่บ้าน
อปป. ได้แก่

2.1 ปัญหาด้านการบริหารงาน พบดังนี้ คือ 1) กรรมการไม่รู้จักบทบาท
หน้าที่ 2) ขาดงบประมาณในการบริหารงาน 3) ไม่มีการประชุมกันเป็นประจำ 4) ขาดการ
ติดตามและประเมินผล 5) ขาดความรู้ในการบริหารงาน

2.2 ปัญหาด้านกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน พบดังนี้ 1) ได้รับเงินจัดสรร
ทางด้านงบประมาณน้อย 2) ขาดการประชาสัมพันธ์กับชาวบ้าน 3) ชาวบ้านอพยพไปหางานทำ
ยังต่างถิ่น

โครงการชุมชนสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากร ของสถานีตำรวจภูธร อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

พันตำรวจเอก ศักดา สุวรรณจุฑะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาถึงความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนได้รับจากการอบรมในโครงการชุมชนสัมพันธ์ 2. เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนในระยะก่อนและหลังการอบรมตามโครงการชุมชนสัมพันธ์ 3. เพื่อศึกษาผลกระทบของโครงการชุมชนสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรในด้านต่าง ๆ คือ 1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) สุขภาพอนามัย 3) การได้รับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน 4) การพัฒนาจิตใจของประชาชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่ผ่านการอบรมตามโครงการชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น (ประชาพิทักษ์แก่นนคร) จำนวน 208 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ผู้ช่วยวิจัย จำนวน 4 คน รับผิดชอบคนละ 1 หมู่บ้าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC⁺ โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Pairs t – test

ผลการวิจัย

1. ประชาชนที่ผ่านการอบรมตามโครงการชุมชนสัมพันธ์ได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ดังนี้

- 1) ด้านกฎหมายจราจรและการใช้รถใช้ถนน
- 2) ด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 3) ด้านขั้นตอนการติดต่อกับพนักงานสอบสวน อัยการ ศาล เรือนจำ
- 4) ด้านกฎหมายครอบครัว
- 5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย
- 6) ด้านการบริโภคและปรุงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ
- 7) ด้านการวางแผนครอบครัว

- 8) ด้านการป้องกันและหลีกเลี่ยงจากยาเสพติดให้โทษ
- 9) ด้านการได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ
- 10) ด้านการรับผิดชอบต่อสังคมและการปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดี

2. ตำรวจกับประชาชนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่ดีขึ้นหลังจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม

3. โครงการชุมชนสัมพันธ์มีผลทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ดีขึ้น คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพอนามัยด้านการได้รับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานและด้านการพัฒนาจิตใจ โดยเฉพาะด้านสุขภาพอนามัยประชาชนมีคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นจากก่อนการเข้าร่วมฝึกอบรม มีอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 12.27$) แต่ภายหลังการเข้ารับการฝึกอบรมแล้วมีคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 20.08$)

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชนในโครงการ
ขององค์กรพัฒนาเอกชน : ศึกษากรณีโครงการป่าชุมชนที่ริเริ่มโดย
ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสาน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
สุพรชัย มั่งมีสิทธิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กระบวนการทำงานของศูนย์พัฒนาหมู่บ้าน
ชนบทผสมผสาน อำเภอบ้านไผ่ ในโครงการปลูกป่าชุมชน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
ของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน 3) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการปลูกป่าชุมชน
ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับมนุษย์นิเวศน์ ทฤษฎีการ
กระทำทางสังคม ทฤษฎีแลกเปลี่ยน แนวคิดเกี่ยวกับป่าชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
รวมทั้งพิจารณาผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดของ
การศึกษา

วิธีการศึกษาประกอบด้วยวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
ในภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม แนวทางในการสัมภาษณ์ และการสังเกต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการศึกษาในเชิงปริมาณประกอบด้วยชาวบ้านใน 3 หมู่บ้าน คือ บ้านเป่า บ้านหนองมะเขือ
บ้านแคนเหนือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 240 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การศึกษาเชิงคุณภาพประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสาน อำเภอบ้านไผ่
ผู้อาวุโส และคณะกรรมการสวนป่าของทั้ง 3 หมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical
Package for the Social Sciences) โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ไค – สแควร์ และการวิเคราะห์
ถดถอยเชิงซ้อน

ผลการศึกษา พบว่า

1) กระบวนการทำงานของศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสาน อำเภอบ้านไผ่ในโครงการป่าชุมชน ซึ่งเน้นให้นักกรมีส่วนร่วมของชาวบ้าน มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- การเลือกพื้นที่ ศูนย์ ฯ จะคำนึงถึงความพร้อมของชุมชนในการร่วมโครงการและการมีพื้นที่ที่จะปลูกป่าได้

- การประสานงาน ศูนย์ ฯ จะประสานงานกับส่วนราชการองค์กรในท้องถิ่น เพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับโครงการปลูกป่าชุมชน

- การเตรียมชุมชน การดำเนินงานในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การวางแผนงานปลูกป่าชุมชนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

- การฝึกอบรม วัตถุประสงค์สำคัญของการฝึกอบรมก็คือ เพื่อให้คณะกรรมการป่าชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจการปลูกป่า การอนุรักษ์ป่าไม้

- การเตรียมพื้นที่และการปลูก ศูนย์ ฯ เป็นฝ่ายรับผิดชอบในการดำเนินการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูก ส่วนชาวบ้านจะเป็นฝ่ายออกแรงช่วยกันปลูก

- การบำรุงรักษา คณะกรรมการป่าชุมชนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษา ร่วมกับชาวบ้าน

- การติดตามโครงการ เจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ จะประสานงานกับกรรมการป่าชุมชนในการติดตามโครงการ

- การจัดสรรประโยชน์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ จะให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการป่าชุมชน เกี่ยวกับการจัดสรรผลประโยชน์ ส่วนรายละเอียดการดำเนินงานนั้นขึ้นอยู่กับตัดสินใจแต่ละชุมชน

1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เพศ, ตำแหน่งในหมู่บ้าน, การได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานอำเภอบ้านไผ่, ความรู้ความเข้าใจในปัญหาการเสื่อมโทรมของป่าไม้, โอกาสในการมีส่วนร่วม, ทศนคติของชาวบ้านต่อโครงการปลูกป่าของชุมชนศูนย์ พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานอำเภอบ้านไผ่, ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับรายได้ต่อปี ความคาดหวังประโยชน์
ลักษณะการถือครองที่ดิน ขนาดการถือครองที่ดิน

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน ได้แก่ การได้รับสนับสนุนจากศูนย์ พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานอำเภอบ้านไผ่ ตำแหน่งในหมู่บ้าน, โอกาสในการมีส่วนร่วม, เพศ ขนาดการถือครองที่ดิน ซึ่งสามารถทำนายการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน ได้ระดับปานกลาง คือ ประมาณร้อยละ 52.93 ($R^2=.5293$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามโครงการปลูกป่าชุมชน ได้แก่

- 3.1 อากาศร้อนแห้งแล้ง
- 3.2 ระยะเวลาในการปลูกไม่เหมาะสม
- 3.3 อัตราการตายของต้นไม้ที่ปลูกค่อนข้างสูง
- 3.4 ชาวบ้านขาดความรู้และความเข้าใจในขั้นตอนในการปลูก
- 3.5 ชาวบ้านขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการป่าชุมชน
- 3.6 ชาวบ้านไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการปลูกป่าชุมชน

บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็ก
: ศึกษากรณีจังหวัดมหาสารคาม

สมบัติ เสาร์แก้ว

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็ก 2. ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อบทบาทในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กของกรรมการหมู่บ้าน 3. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็ก

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 240 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการหมู่บ้านทุกแห่งมีบทบาทในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กอยู่ในระดับมากในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านการดำเนินการจัดทำแผนงาน ด้านมาตรการในการบำรุงรักษา ด้านการควบคุมการใช้ประโยชน์ของน้ำ ด้านการประชาสัมพันธ์และการการประเมินผล

2. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กของคณะกรรมการหมู่บ้าน พบว่า การได้การแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ การรับรู้ข่าวสาร การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม และ ความรู้ความเข้าใจในบทบาท มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กของคณะกรรมการหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์ต่อบทบาทในการบริหารและจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหาร และจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็ก พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่า การขาดงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล เป็นปัญหามากที่สุดถึงร้อยละ 76.25 รองลงมา คือ การขาดการสนใจเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 50.0 ส่วนแนวทางการแก้ปัญหา คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่า ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ เป็นแนวทางแก้ไขมากที่สุดถึงร้อยละ 74.58 รองลงมา คือ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสนใจ และตั้งใจในการปฏิบัติงานสนับสนุนอย่างจริงจัง ร้อยละ 50.0

บทบาทหญิงชายในด้านการตัดสินใจและการแบ่งแรงงาน
 ในกระบวนการผลิตใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบ้านฝาง
 จังหวัดขอนแก่น

จันทนา เอम्मณีรัตน์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทหญิงและชายในด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ 2) เพื่อศึกษาบทบาทหญิงและชายในด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชากรที่เลี้ยงไหมแผนใหม่ในอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยสุ่มตัวอย่างได้ 189 ครอบครัว ใน 5 หมู่บ้านจาก 2 ตำบล ได้แก่ บ้านสว่าง บ้านหนองเชียงชูย (หมู่ที่ 4, 5) บ้านโนนสะอาด ตำบลป่าหวายนั่ง และบ้านหนองคลองน้อย ตำบลปามะนาว หน่วยในการวิเคราะห์เป็นครอบครัวตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย จำนวนแรงงานในครอบครัว รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง ความสามารถในการผลิตและความคาดหวังในด้านผลประโยชน์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แนวทางการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าไค - สแควร์ (Chi – Square) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่า Gamma และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้หญิงมีบทบาทในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่มากกว่าผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 56.6 และผู้หญิงมีบทบาทในการแบ่งแรงงานเท่ากับผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 54.5 จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้หญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ พบว่า รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง การรับรู้ความเสี่ยงในการผลิต และความคาดหวังผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้หญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานของผู้หญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ได้แก่ ความสามารถในการผลิต โอกาสในการมีส่วนร่วม การรับรู้ความเสี่ยงในการผลิต และความคาดหวังผลประโยชน์ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งงานของผู้หญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ได้แก่ โอกาสในการมีส่วนร่วม ความเสี่ยงในการผลิต และความสามารถในการผลิต

ขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปิยะรักษ์ นวลโคกสูง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะงานที่ทำ คุณลักษณะการบริหาร คุณลักษณะทางสังคม และระดับขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการ จำนวน 152 คน และลูกจ้างประจำจำนวน 200 คน ของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 – 50 ปี การศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างประจำ รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1 – 10 ปี
2. เจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะงานที่ทำ และคุณลักษณะการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคุณลักษณะทางสังคมอยู่ในระดับมาก สำหรับระดับขวัญกำลังใจอยู่ในระดับสูง

3. ตัวแปรด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
- ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และอายุราชการ
- 4 ตัวแปรด้านคุณลักษณะงานที่ทำด้านคุณลักษณะการบริหารและด้านคุณลักษณะทางสังคม ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมสร้างกับการใช้ประโยชน์
และการบำรุงรักษา ฝ่ายประชาอาสา : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
โรจน์พงษ์ แก่นจันทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็น การใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษา ต่อฝ่ายประชาอาสาของครัวเรือนเกษตรกร 2) ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของครัวเรือนเกษตรกรในการสร้างฝ่ายประชาอาสา กับความคิดเห็นการใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษาฝ่ายประชาอาสา 3) การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจในภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร หลังการสร้างฝ่ายประชาอาสา

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ครัวเรือนเกษตรกรใน 8 หมู่บ้าน อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 215 ครอบครัวนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ . ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ไคสแควร์ แกมมา และค่าสถิติ t

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นของครัวเรือนเกษตรกรที่มีต่อโครงการฝ่ายประชาอาสา พบว่าความคิดเห็นของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด เห็นว่า ฝ่ายประชาอาสา คงทน แข็งแรง รongลงมา คือเห็นว่า ฝ่ายประชาอาสาสร้างในบริเวณที่เหมาะสม และในกลุ่มน้ำแห่งนี้ควรจะสร้างฝ่ายประชาอาสาเพิ่มขึ้นอีก

2. ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของครัวเรือนเกษตรกร ในการสร้างฝ่ายประชาอาสา กับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการฝ่ายประชาอาสา พบว่า ทุกประเภทความคิดเห็นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครัวเรือนเกษตรกร ในการสร้างฝ่ายประชาอาสา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประเภทของความคิดเห็นที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ฝ่ายประชาอาสาสร้างในบริเวณที่เหมาะสม รongลงมา คือ ฝ่ายประชาอาสาที่มีประโยชน์

3. การใช้ประโยชน์ฝายประชาอาสาของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรใช้ประโยชน์มากที่สุด คือในฤดูแล้ง ใช้น้ำจากฝายเพื่อเลี้ยงสัตว์ รองลงมา คือ ในฤดูแล้งใช้น้ำจากฝายประชาอาสาเพื่อปลูกผัก

4. . ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของครัวเรือนเกษตรกร ในการสร้างฝายประชาอาสากับการใช้ประโยชน์ฝายประชาอาสา พบว่า เกือบทุกประเภทของการใช้ประโยชน์จากฝายประชาอาสาของครัวเรือนเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างฝายประชาอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงประเภทการใช้น้ำเพื่ออาบกับใช้บริเวณฝายเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่การใช้ประโยชน์จากฝายประชาอาสาประเภทใช้ทำนาปี มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือใช้ในการปลูกผัก

5. การบำรุงรักษาฝายประชาอาสาของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ได้บำรุงรักษา ในเรื่องเมื่อมีฝนตกหนักมีร่องน้ำกัดเซาะได้ถมดินและปลูกหญ้า รองลงมา คือ ดำเนินการปลูกหญ้าป้องกันลาดคันดินพัง

6. ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของครัวเรือนเกษตรกรในการสร้างฝายประชาอาสากับการบำรุงรักษา พบว่า ทุกประเภทของการบำรุงรักษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างฝายประชาอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประเภทของการบำรุงรักษา ที่มี ความสัมพันธ์มากที่สุด คือ การกำจัดวัชพืชหน้าฝายประชาอาสา รองลงมา คือ การเก็บเศษไม้ที่ลอยมาติดหน้าฝาย

7. การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของเศรษฐกิจ ในภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรหลังการสร้างฝายประชาอาสา พบว่า ค่าเฉลี่ยของรายได้ในภาคการเกษตรรวมทั้งรวมและรายประเภท คือปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ระหว่างก่อนก่อนการสร้างฝายกับหลังการสร้างฝาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยของรายได้ในภาคการเกษตรรวมภายหลังการสร้างฝายมีค่ามากกว่าก่อนการสร้างฝายทั้งหมด

ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
 ของทหารกองประจำการ หลังจากการได้รับโครงการพัฒนาอาชีพ :
 การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น

พันตรี สมคิด ทับทิม

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของทหารกองประจำการหลังจากการได้รับโครงการพัฒนาอาชีพ

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยเรื่องนี้ คือทหารกองหนุนที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาอาชีพ ทหารกองประจำการ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2534 จำนวน 15,246 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบพหุวิธี (Multi – Stage Random Sampling) จากการสุ่มตัวอย่างได้ จำนวนตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูล 233 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อหาอัตราส่วนร้อยละ ค่าไค – สแควร์

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพแตกต่างกัน ได้แก่ รายได้ครอบครัวต่อปี ขนาดการถือครองที่ดิน ภาวะหนี้สินของครอบครัว อาชีพบิดา – มารดา, เพื่อนสนิท ประสบการณ์ในการทำงาน คุณภาพในการทำงาน การสนับสนุน – การแนะนำ การบังคับทุน เวลาในการเข้าร่วมฝึกอบรม การได้เลือกโครงการฝึกอบรมที่ตนเองพอใจ ความเชื่อในประโยชน์ที่จะได้รับ และความต้องการพื้นฐานด้านอาชีพ

ในการพิจารณาการเลือกอาชีพได้พบความสัมพันธ์ คือ

ทหารกองหนุนที่มีรายได้ครอบครัว/ปี ต่ำ มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนทัศนคติมาก และทหารกองหนุนที่มีรายได้ครอบครัว/ปีสูง มี แนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการสูง

ทหารกองหนุนที่มีที่ดินถือครองมาก มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนทัศนคติมาก และทหารกองหนุนที่มีที่ดินน้อยหรือไม่มีที่ดินถือครอง มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่ไม่มีหนี้สิน มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้จากแม่แบบ มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการพัฒนาอาชีพเดิม และการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่มีระดับการศึกษาต่ำ มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนทัศนคติมาก และทหารกองหนุนที่มีระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนทัศนคติมาก และทหารกองหนุนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มีการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่มีคุณภาพในการทำงานต่ำ มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนทัศนคติมาก ทหารกองหนุนที่มีคุณภาพในการทำงานสูง มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่มีรับการสนับสนุน – การแนะนำ จากครอบครัว – เครือญาติ, เพื่อนสนิท มาก มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการพัฒนาอาชีพเดิมมาก และทหารกองหนุนที่มีรับการสนับสนุน – การแนะนำ ปานกลาง มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่ไม่ถูกบังคับจากครอบครัว – เครือญาติ, เพื่อนสนิทมีการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก และทหารกองหนุนที่ถูกบังคับ จากครอบครัว – เครือญาติ, เพื่อนสนิท มีการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนทัศนคติ และพัฒนาอาชีพเดิมมาก

ทหารกองหนุนที่มีทุนน้อย มีการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนทัศนคติมาก และทหารกองหนุนที่มีทุนค่อนข้างมากมีการเลือกอาชีพในลักษณะการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่มีเวลาในการเข้าร่วมฝึกอบรบมาก มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการพัฒนาอาชีพเดิมและการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่ได้เลือกโครงการฝึกอบรบที่ตนเองพอใจมีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการพัฒนาอาชีพเดิมและการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

ทหารกองหนุนที่มีความเชื่อในประโยชน์ที่จะได้รับ มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการพัฒนาอาชีพ และการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมาก

และการเปลี่ยนอาชีพตามโครงการมากเห็นว่าโครงการตรงตามความต้องการพื้นฐานด้านอาชีพ มีแนวโน้มในการเลือกอาชีพในลักษณะการพัฒนาอาชีพเดิมมาก

คุณลักษณะส่วนบุคคล และเงื่อนไขภายนอกที่มีผลต่อความสามารถ
ในการทำงานในชุมชนของเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข (ทันตภิบาล)
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สุวรรณ มาระโพธิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณลักษณะส่วนบุคคลและเงื่อนไขภายนอกที่มีผลต่อความสามารถในการทำงานในชุมชนของ (ทันตภิบาล)เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข

การศึกษานี้ได้ใช้การวิจัยแบบสำรวจ ซึ่งทำการสังเกต สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างนำมาสร้างแบบสอบถามแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมาย คือ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรทันตภิบาลจากวิทยาลัยสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ. ขอนแก่น รุ่นที่ 1 – 9 และปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 159 คน โดยทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้ การวิเคราะห์แบบ ร้อยละ ไค – สแควร์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ภูมิลำเนาเดิม ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุการทำงาน และทัศนคติต่องานทันตสาธารณสุขมูลฐาน ไม่มีผลทำให้ความสามารถในการทำงานชุมชนของทันตภิบาลแตกต่างกัน

2. เงื่อนไขภายนอก ได้แก่ การยอมรับจากผู้บังคับบัญชา ความทันสมัยของผู้นำชุมชน การฝึกอบรมระหว่างประจำการ และการสนับสนุนช่วยเหลือ มีผลทำให้ความสามารถในการทำงานชุมชนของทันตภิบาลแตกต่างกัน

3. คุณลักษณะส่วนบุคคลและเงื่อนไขภายนอก ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำงานชุมชนของทันตภิบาล มี 4 ตัวแปรเรียงตามลำดับ คือ การฝึกอบรมระหว่างประจำการ การยอมรับจากผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนช่วยเหลือ และฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีอิทธิพล หรือมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงานชุมชนของทันตภิบาล ร้อยละ 35.32 ($P < .05$, $R = 0.5943$, $R^2 = 0.3532$)

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าสำราญ

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เสรี คงอยู่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และนอกเขตปฏิรูปที่ดินในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2521 – พ.ศ. 2533) 2. เพื่อศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินและนอกเขตปฏิรูปที่ดินในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2521 – พ.ศ. 2533) 3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการพัฒนาขั้นพื้นฐานของ ส.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่นต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าสำราญ 4. เพื่อศึกษาความต้องการและข้อเสนอแนะของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าสำราญ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และครัวเรือนเกษตรกรนอกเขตปฏิรูปที่ดิน โดยครัวเรือนเกษตรกรในเขต ฯ ได้รับหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์นั้น มีจำนวน 254 ครัวเรือน ส่วนครัวเรือนนอกเขต ฯ ได้รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3) จำนวน 100 ครัวเรือน จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม นำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนเกษตรกรในเขต ฯ 155 ครัวเรือน จาก 254 ครัวเรือน และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรนอกเขต ฯ 80 ครัวเรือน จาก 100 ครัวเรือน ต่อไปจึงเป็นการสุ่มตัวอย่างซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลาก การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน $t - \text{tst}$ และค่า Chi – Square โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺

ผลการวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ – สังคมในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน และนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2521 - พ.ศ. 2533)

จากการศึกษา พบว่า ครุว์เรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจกับครุว์เรือนเกษตรกรนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดิน คือ รายได้ การถือครองที่ดิน ภาวะหนี้สิน ทรัพย์สิน เครื่องมือเครื่องจักรโดยที่ครุว์เรือนเกษตรกรในเขต ฯ มีรายได้และการถือครองที่ดินต่ำกว่านอกเขต ฯ แต่ในด้านภาวะหนี้สิน ทรัพย์สิน เครื่องมือเครื่องจักรในเขต ฯ มีสูงกว่านอกเขต ฯ ส่วนความต้องการสินเชื่อในอนาคตนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน คือยังมีความต้องการอยู่ทั้งในเขต ฯ และนอกเขต ฯ และเมื่อได้เปรียบเทียบช่วงก่อนหลังการปฏิรูปที่ดินของครุว์เรือนเกษตรกรในเขต ฯ พบว่ามีความแตกต่างกัน ด้านรายได้ การถือครองที่ดิน ภาวะหนี้สิน ทรัพย์สิน และเครื่องมือเครื่องจักร ซึ่งแตกต่างไปจากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน โดยมีลักษณะของความแตกต่างที่สูงขึ้น

ส่วนในด้านสังคมในเขต ฯ มีความแตกต่างกับนอกเขต ฯ ในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดิน คือ ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยที่ในเขต ฯ เป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่านอกเขต ฯ ส่วนในด้านการได้รับการฝึกอบรม การอพยพแรงงานมีความแตกต่างกันทั้ง ในเขต ฯ และนอกเขต ฯ และเมื่อได้เปรียบเทียบช่วงก่อนหลังการปฏิรูปที่ดินของครุว์เรือนเกษตรกรในเขต ฯ พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มการฝึกอบรม ซึ่งแตกต่างไปจากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน โดยมีลักษณะของความแตกต่างที่สูงขึ้น สำหรับในเรื่องของการอพยพแรงงานนั้นในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดินยังมีเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย

2. การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของครุว์เรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2521 - พ.ศ. 2533)

จากการศึกษา พบว่า ครุว์เรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีความแตกต่างทางด้าน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินครุว์เรือนเกษตรกรนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดิน คือ รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น การทำนาและทำไร่ โดยนอกเขตมีการ

ทำนามากกว่า ส่วนทำสวนไม่แตกต่างกัน ในด้านการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืช มีความแตกต่างกันในลักษณะของการปลูกเหมือนเดิม การเลิกปลูกและการปลูกเพิ่ม ในด้านลักษณะการปรับปรุง มีความแตกต่างกัน คือมีการทำฝายกั้นน้ำ และการปลูกพืชบำรุงดิน โดยนอกเขต ฯ มีมากกว่า ส่วนการปรับระดับดิน และการทำนํานั้นไม่มีความแตกต่างกัน

เมื่อได้เปรียบเทียบช่วงก่อนหลังการปฏิรูปที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขต ฯ พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการทำไร่ คือ มีการทำไร่ลดลง และมีการทำสวนเพิ่มขึ้น ส่วนการทำนํานั้นไม่แตกต่างไปจากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน ในด้านลักษณะการปรับปรุงบำรุงดิน มีการทำฝายกั้นน้ำ ปรับระดับดิน ปลูกพืชบำรุงดิน และทำคันทนาเพิ่มขึ้น จากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน

3. ผลกระทบของการพัฒนาขั้นพื้นฐานของ ส.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่นต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรของครัวเรือนเกษตรกร

ในด้านการใช้แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในปี พ.ศ. 2518 ถึงปี พ.ศ. 2520 คือก่อนการปฏิรูปที่ดิน ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนทำการเกษตร มีการใช้น้ำจากห้วยและสระน้ำที่ขุดเองเล็กน้อย หลังจากการปฏิรูปที่ดินแล้วครัวเรือนเกษตรกรอย่างละครั้งมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำของ ส.ป.ก. โดยส่วนใหญ่ใช้ทำนา รองลงไปใช้เลี้ยงสัตว์ ทำสวนและทำไร่ การใช้ถนนของ ส.ป.ก. นั้นครัวเรือนเกษตรกรเกือบทั้งหมดใช้ประโยชน์ โดยส่วนใหญ่ใช้ทั้งเดินทางและลำเลียงผลผลิต และเมื่อทำการเปรียบเทียบผลของรายได้มีเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากการสร้างแหล่งน้ำและถนนของ ส.ป.ก. แล้ว พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

4. ความต้องการและข้อเสนอแนะของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ป่าสาธิต

ในด้านความต้องการงานปฏิรูปของครัวเรือนเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความต้องการร้อยละ 60.0 ไม่ต้องการ 25.8 และไม่แน่ใจ 12.3 ตามลำดับ โดยในส่วนของความต้องการนั้น พบว่า ต้องการมีที่ทำกินเป็นของตนเองและถูกต้องตามกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ รองลงไป เพราะได้รับความสะดวก และได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการ ในส่วนของความไม่ต้องการพบว่า จำกัดสิทธิในการซื้อขายและที่ดินถือครอง ร้อยละ 16.8 รองลงไปไม่เป็นอิสระในที่ดิน 3.2 ตามลำดับ

ในด้านวิธีการได้รับสิทธิในที่ดิน พบว่า ให้ได้กรรมสิทธิแบบ น.ส. 3 เป็นส่วนใหญ่
ครัวเรือนเกษตรกรนั้นยังมีความพอใจที่ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน และยังได้รับ
ประโยชน์จากการปฏิรูปที่ดิน เพราะทำให้มีที่ดินทำกิน มีการพัฒนาขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ มี
การพัฒนาที่ดินและพัฒนากิจการเกษตร

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสียของการปฏิรูปที่ดิน ครัวเรือนเกษตรกรให้ความ
คิดเห็นว่า ถูกแบ่งที่ดินและจำกัดเนื้อที่ถือครอง ไม่ได้กรรมสิทธิในที่ดิน ที่ดินไม่สามารถซื้อ
ขาย จำนอง

ในด้านความต้องการให้ช่วยเหลือ ต้องการให้จัดหาแหล่งน้ำ การจัดหาปัจจัย
การผลิต การจัดหาตลาดผลิตผลเกษตรเป็นส่วนใหญ่

สำหรับข้อเสนอแนะ พบว่า ต้องการให้ปรับปรุงแหล่งน้ำ ประกันราคาพืชผล
จัดหาเงินทุน เปลี่ยนแปลงเอกสารสิทธิให้คล้ายกับ น.ส. 3 ตลอดจนจัดหาปัจจัยการผลิตในรูป
ของสินเชื่อ เป็นส่วนใหญ่

ทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจ
การปกครองท้องถิ่น (สภาตำบล) : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

อังกูร จำเริญสาร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการสภาตำบล 2) ลักษณะสภาตำบล 3) ทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล และ 4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กรรมการสภาตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 294 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentages) ไค – สแควร์ (Chi – Square) และ แกมมา (Gamma)

ผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการสภาตำบลในจังหวัด พบว่า มีอายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.6 การศึกษาอยู่ในระดับ ป. 4 – ป. 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.7 อาชีพทำการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.4 มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 50,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.0 ตำแหน่งในสภาตำบลชุดปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.9 ระยะเวลาดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลชุดปัจจุบันอยู่ในช่วง 1 – 2 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 การดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลในอดีต พบว่า ไม่เคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลมาก่อน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.7 และไม่เคยทำงานนอกหมู่บ้านในช่วง 3 ปีที่แล้ว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.9

2. ลักษณะของสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาตำบลมีขนาดเล็ก คือ มีหมู่บ้านต่ำกว่า 8 หมู่บ้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 ประชากรในตำบลมีจำนวนขนาดกลาง คือ ตั้งแต่ 5,001 – 8,000 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 ขนาดพื้นที่ตำบลมี

ขนาดกลาง คือ 35.01 – 45.00 ตารางกิโลเมตร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.9 และภาษีที่จัดเก็บได้ในตำบลปี 2535 มีขนาดน้อย คือ 20,000 – 50,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.0 เงินภาษีที่รัฐจัดส่งคืนให้สภาตำบลปี 2535 มีขนาดมาก คือ 50,001 บาทขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 งบประมาณพัฒนาแต่ละตำบลปี 2535 มีขนาดมาก คือ 1,000,001 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.5 กรรมการสภาตำบลมีความเป็นอิสระในการบริหารงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 และการพิจารณางบประมาณของสภาตำบลใช้เสียงข้างมากเป็นหลักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.9

3.ทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล พบว่ากรรมการสภาตำบลมีทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบลอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมา คือ ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.1 และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 24.1 ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล ได้แก่ รายได้ การทำงานนอกหมู่บ้านในช่วง 3 ปีที่แล้ว ขนาดประชากร ขนาดสภาตำบล ขนาดพื้นที่และภาษีที่จัดเก็บได้ในแต่ละตำบลปี 2535

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

ของประชาชนในเขตชุมชนแออัด จังหวัดขอนแก่น :

ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนแออัดเทพารักษ์

โชติ เขมฤกษ์อำพล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคม ที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ (2) พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ (3) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ของประชาชนในชุมชนแออัดเทพารักษ์ จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนในชุมชนแออัดเทพารักษ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 264 คน การสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเก็บจากทุกครัวเรือน (Census) หนึ่งคนละ 1 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC การทดสอบไค – สแควร์ (Chi – Square test) สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ ของประชาชนในชุมชนแออัดเทพารักษ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอายุเฉลี่ย 32.38 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง และรายได้ต่ำ ประชาชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนการรับรู้ทัศนคติ และค่านิยมเกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในระดับดี

2. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ของประชาชนในชุมชนแออัดเทพารักษ์ พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโดยรวมอยู่ในระดับเสี่ยงน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในระดับเสี่ยงน้อย ส่วนพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์และด้านการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับไม่เสี่ยง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาถึงรายละเอียดของพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์พบว่ายังมีความเสี่ยง เช่น การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศ มีความเสี่ยงถึง ร้อยละ 50.7

การจัดการป่าชุมชนขององค์กรท้องถิ่น : กรณีศึกษาหมู่บ้าน
ในเขตลุ่มน้ำห้วยทราย จังหวัดขอนแก่น

ทองจันทร์ หอมเนตร

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการป่าชุมชนขององค์กรท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ดังนี้
1) เพื่อวิเคราะห์สภาพชุมชนในเขตลุ่มน้ำห้วยทราย 2) เพื่อศึกษา รูปแบบ กระบวนการ และ
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชนขององค์กรท้องถิ่น และ 3) เพื่อ
ศึกษา ความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะของชาวบ้าน ในการจัดการป่าชุมชน การศึกษา
ดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่หมู่บ้านในเขตลุ่มน้ำห้วยทรายครอบคลุม อำเภอภูผาม่าน อำเภอ
ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พื้นที่แห่งนี้เคยเป็นพื้นที่เป้าหมายของโครงการนำร่องวนศาสตร์ชุมชน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาเรื่องนี้ใช้ข้อมูลสถิติจากการติดตามงานภาคสนามภายใต้
โครงการวนศาสตร์ชุมชนเป็นเวลา 2 ปี (2536 – 2537) และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้แนว
ทางสัมภาษณ์กับกลุ่มคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาป่าชุมชน เช่น กลุ่มคณะกรรมการ
สภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ มัคทายก ผู้อาวุโสในชุมชน และใช้การแบบสอบถาม สัมภาษณ์
ความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และลักษณะการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพชุมชนในเขตลุ่มน้ำห้วยทราย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ
1) หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีอาชีพหลักในการทำไร่ และไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
2) หมู่บ้านที่ตั้งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีอาชีพหลักคือการทำนา มีกรรมสิทธิ์มั่นคงในที่ดิน
การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าการจัดการป่าชุมชนขององค์กรท้องถิ่นมีรูปแบบสำคัญ 3 ประการ
คือ 1) เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งระบบความเชื่อและพิธีกรรมภายในชุมชน เช่น การ
จัดการป่าชุมชนของ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มมัคทายกวัด 2) เกิดจากกระบวนการพัฒนาหมู่บ้าน
โดยมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาส่งเสริม มีการก่อตั้งกลุ่มสังคมต่าง ๆ ทำให้ชุมชนตระหนักใน

การตีความทางสังคมวิทยา เรื่อง ความเสมอภาค กรณีศึกษา
การจัดการทรัพยากรที่ดินของรัฐโดยวิธีการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น
ประเสริฐชัย ตันทสิทธิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ตีความทางสังคมวิทยากฎหมายเพื่อวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 2. เพื่อตีความทางสังคมวิทยาเรื่องความเสมอภาคในผลการพัฒนา ระหว่างในและนอกเขตปฏิรูปที่ดินป่าสงวน อำเภอมือทอง จังหวัดขอนแก่น 3. เพื่อรับทราบถึงความต้องการและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน กรณีเขตปฏิรูปที่ดินป่าสงวน อำเภอมือทอง จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรจากหมู่บ้านในเขตและนอกเขตปฏิรูปที่ดินป่าสงวน 6 หมู่บ้าน รวม 374 คน เก็บข้อมูลโดยอาศัยแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และไค - สแควร์ (Chi - Square)

ผลวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผลของการตีความทางสังคมวิทยากฎหมายในเรื่องจุดมุ่งหมาย และเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนี้สรุปได้ คือ กฎหมายนี้บัญญัติขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคในฐานะของบุคคลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม

2. ผลการศึกษาการตีความทางสังคมวิทยา เรื่อง ความเสมอภาคในผลการพัฒนา ระหว่างในและนอกเขตปฏิรูปที่ดินป่าสงวน อำเภอมือทอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า

ทางด้านกายภาพ พบว่าในเขต ฯ พัฒนามากกว่าและค่อนข้างมากกว่า 3 กรณี โดยเป็นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้ง 3 กรณี ในเขต ฯ พัฒนาค่อนข้างน้อยกว่า 2 กรณี โดยเป็นการพัฒนาในเรื่องแหล่งน้ำทั้ง 2 กรณี ส่วนสองเขต ฯ พัฒนาเสมอภาคกันและค่อนข้างเสมอภาคกันมี 6 กรณี ซึ่งเป็นเรื่องที่ดิน (3 กรณี) ไฟฟ้า ตลอดจนปริมาณฝน และน้ำดื่ม น้ำใช้ภายในครัวเรือน

ทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าในเขต ฯ พัฒนามากกว่าและค่อนข้างมากกว่า 5 กรณี โดยเป็นการพัฒนามูลค่าทรัพย์สินที่มีในครอบครอง ปริมาณและคุณภาพผลผลิตรวมทางการเกษตร รายได้สุทธิทั้งในและนอกการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาแหล่งเงินทุน ในเขต ฯ พัฒนาค่อนข้างน้อยกว่า 1 กรณี คือ ระดับของสิทธิในที่ดินทำกินทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับไปจากรัฐ นอกนั้นเป็นกรณี สองเขต ฯ พัฒนาเสมอภาคกันหรือค่อนข้างเสมอภาคกัน คือ กรณี การกระจายและความทั่วถึงของการมีที่ดิน อัตราเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เงินออมและเงินฝาก ตลอดจนการพัฒนาแนวทางในการชำระและปลดเปลื้องภาระหนี้สิน

ทางสังคม พบว่าในเขต ฯ พัฒนาค่อนข้างมากกว่าใน 2 กรณี คือ การพัฒนาความพร้อมในการรักษาพยาบาล และอัตราประชากรวัยแรงงาน ส่วนอีก 11กรณีอยู่ในสองเขต ฯ พัฒนาเสมอภาคกันและค่อนข้างเสมอภาคกัน คือ กรณี เรื่อง การศึกษาการฝึกอบรมและฝึกอาชีพ กลุ่มอาชีพในและนอกการเกษตร สุขภาพอนามัย การเปลี่ยนแปลงอาชีพ อพยพแรงงาน ล่า และความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้าน

ผลการศึกษาการพัฒนาในภาพรวม พบว่า ในเขต ฯ ไม่ได้ด้อยที่สุดในการพัฒนา

3. ผลการศึกษาศึกษาในเรื่องความต้องการและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการให้มีการพัฒนาเพิ่มเติมใน 4 กรณี ได้แก่ เส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ ผลผลิตทางการเกษตร และระดับสิทธิในที่ดินทำกิน และเสนอแนะให้รัฐปรับปรุงระดับสิทธิในที่ดินทำกิน ขยายโอกาสในเรื่องสินเชื่อ ช่วยซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ

การศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองต่อการปฏิบัติงาน
ป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร จังหวัดขอนแก่น
พันตำรวจโทพงษ์ศิริ สนวนแก้ว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตเมือง ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยประสบการณ์ ที่มีต่อทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น และปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหา ในการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น วิธี การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลทั้ง 4 แห่งของจังหวัดขอนแก่น คือ เทศบาลตำบลบ้าน ไร่ เทศบาลตำบลเมืองพล เทศบาลตำบลชุมแพ และเทศบาลเมืองขอนแก่น ทำการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้ตัวอย่างทั้งหมด 413 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต t-test และ One – Way Analysis of Variance

ผลการวิจัย พบว่า

1. ทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ความสัมพันธ์ส่วนตัว และปัจจัยประสบการณ์ ได้แก่ ประสบการณ์ทางตรง และประสบการณ์ทางอ้อม ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยประสบการณ์ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

(1) รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมในด้านบริหารงานบุคคลดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

(2) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมในด้านบริหารงานบุคคลดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมในด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

(3) สถานภาพการสมรส กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหม้ายมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมในด้านบริหารงานบุคคลดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

(4) ความสัมพันธ์ส่วนตัว กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม ในด้านการบริหารงานบุคคล และในด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(5) ประสบการณ์ทางตรง กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีประสบการณ์ทางตรงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม ในด้านการอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทางตรงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(6) ประสบการณ์ทางอ้อม กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีประสบการณ์ทางอ้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม ในด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทางอ้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทางอ้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม ในด้านการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและชุมชนสัมพันธ์ดีกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีประสบการณ์ทางอ้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. สำหรับข้อคิดเห็นของประชาชนที่ต้องการให้มีการแก้ไข ปรับปรุง การปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยภารกิจ 5 ด้าน คือ ในด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด ด้านการตรวจควบคุมรักษาพื้นที่ ด้านการอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนและด้านการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและงานชุมชนสัมพันธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล

สวัสดิ์ ภูทอง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ระดับประสิทธิผล การปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในเขตจังหวัดพิจิตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่ปฏิบัติงานประจำสถานีนามัย และมีระยะเวลาปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ในเขตจังหวัดพิจิตร จำนวน 216 ราย และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตอำเภอบางมูลนาก จำนวน 34 ราย คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามและแนวทางในการสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ไค – สแควร์ (Chi – Square) สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในเขตจังหวัดพิจิตร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง มีจำนวนน้อยอยู่ในระดับต่ำ
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชน การได้รับการยอมรับจากบุคคลในหน่วยงาน ขวัญกำลังใจ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความพึงพอใจในงานสาธารณสุขมูลฐาน การยอมรับในบทบาท และความคาดหวังในบทบาท ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน เมื่อปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงระดับประสิทธิผลก็จะเปลี่ยนแปลงด้วย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การยอมรับในบทบาท และความพึงพอใจในงานสาธารณสุขมูลฐานโดยมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด ซึ่งปัจจัยทั้งสามสามารถพยากรณ์ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลได้ ร้อยละ 37.27

4. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้ คือ การวางแผนการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน การดำเนินงานไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้ ประชาชนมีฐานะยากจนทำให้ไม่สนใจและไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน การขาดงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ระบบข้อมูลข่าวสารไม่เป็นปัจจุบันและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากร ทางด้านสาธารณสุขได้ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

การศึกษาการป้องกันตนเองจากอาชญากรรม ของประชาชนผู้พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น

ร้อยตำรวจเอก สายเพชร ศรีสังข์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. การป้องกันตนเองจากอาชญากรรมของประชาชนผู้พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น 2. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมของประชาชนผู้พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น 3. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ทำการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane ได้ขนาดตัวอย่าง 400 คนครัวเรือน ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยแบ่งพื้นที่ทำการสุ่มออกเป็น 13 หมู่บ้าน 24 ถนนสายสำคัญในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One – Way Analysis of Variance

ผลการวิจัย

1. ประชาชนผู้พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น มีการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมประเภทการป้องกันโจรกรรมทรัพย์สินในบ้านเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมประเภทการป้องกันโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมของการป้องกันตนเองจากอาชญากรรม พบว่าประชาชนมีการป้องกันอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันตนเอง จากอาชญากรรมของประชาชนผู้พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับอาชีพ ประสบการณ์การเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม การรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรม มีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว สถานภาพการสมรส การเข้ารับการอบรม หรือเข้าร่วม

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม ไม่มีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าควรดูแลเรื่องการปิดประตู หน้าต่าง ใส่กุญแจและกุญแจให้เรียบร้อยเมื่อจะเข้านอนหรือออกจากบ้านร้อยละ 33.75 สำหรับการป้องกันโจรกรรมทรัพย์สินในบ้านเรือน ส่วนการป้องกันการโจรกรรมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าควรปิดกระจก ล็อคประตูรถยนต์ และล็อคกุญแจคอรถจักรยานยนต์ทุกครั้งเมื่อจอด ร้อยละ 38.0

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารของชุมชนภายหลังวิกฤตการณ์ น้ำเสียในลำน้ำพอง : กรณีศึกษา หมู่บ้านบึงกลาง อำเภอคำพ้อง

จังหวัดขอนแก่น

สุภลักษณ์ โคตรตรง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารของชุมชน และผลจากการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจและทางสังคมของชุมชนภายหลังวิกฤตการณ์น้ำเสียในลำน้ำพอง เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยศึกษาเฉพาะกรณีในหมู่บ้านบึงกลาง ตำบลหนองกุง อำเภอคำพ้อง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ติดกับลำน้ำพอง และมีการพึ่งพาอาหารธรรมชาติจากลำน้ำพอง การเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบบแนวทางในการสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้เข้าไปพำนักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเพื่อเก็บข้อมูลเป็นเวลา 90 วัน แล้วนำมาวิเคราะห์ตามเนื้อหาด้วยวิธีพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า หลังวิกฤตการณ์ลำน้ำพองเน่าเสีย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารของชุมชน กล่าวคือ ประเภทอาหารที่บริโภคมีสัดส่วนของอาหารสำเร็จรูปและพืชผักธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนอาหารประเภทปลาที่ชุมชนนิยมบริโภคมีสัดส่วนลดลง ในด้านแหล่งอาหารมีการเปลี่ยนแปลงจากการได้อาหารจากแหล่งอาหารธรรมชาติ โดยเฉพาะในลำน้ำพองมาเป็นการซื้ออาหารบริโภค และพึ่งพาอาหารจากแหล่งธรรมชาติอื่นในชุมชนซึ่งเป็นอาหารประเภทพืชผักเป็นส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น วิธีการที่ใช้ในการหาอาหารธรรมชาติ โดยเฉพาะในแหล่งน้ำเปลี่ยนจากการใช้แหและอวนมาเป็นการใช้สวิงและตาข่ายมุ้งมากขึ้น ในด้านระยะทางในการหาอาหารไม่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากชุมชนคิดว่าในแหล่งอาหารธรรมชาติที่อื่นภายนอกชุมชนก็มีอาหารอยู่น้อย และในช่วงก่อนเกิดน้ำเสียคนจากหมู่บ้านอื่น

ยังต้องเข้ามาหาอาหารในชุมชน โดยเฉพาะการหาปลาในลำน้ำพอง ส่วนระยะเวลาในการหาอาหารในลำน้ำพองต้องใช้เวลาเพิ่มมากขึ้นเป็น 2-3 เท่า จากเวลาที่ใช้ก่อนการปรุงอาหาร ประมาณ 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง ก็ได้อาหารมาเพียงพอกับการบริโภคในครัวเรือน ในด้านผู้รับผิดชอบในการหาอาหารนั้น เพศหญิงมีบทบาทในการหาอาหารมากขึ้น (เพราะเพศชายที่เคยหาอาหารได้มากกว่าและส่วนใหญ่เป็นการหาปลาในลำน้ำพองนั้นมีความสามารถได้น้อยลง) อาหารส่วนใหญ่ของครัวเรือนที่เปลี่ยนมาเป็นอาหารสำเร็จรูป พืชผัก และอาหารประเภท กุ้ง หอย ปู และแมลงต่าง ๆ ซึ่งเป็นการหาของเพศหญิง จึงทำให้เพศหญิงมีบทบาทมากขึ้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านการกระจายอาหารนั้น พบว่า การเก็บอาหารไว้บริโภคเองในครัวเรือนมากที่สุด ส่วนการขายและการแบ่งปันนั้นขึ้นอยู่กับแหล่งอาหารที่ได้มา อาหารจากแหล่งธรรมชาติจะมีการแบ่งปันมากที่สุด เมื่อหาได้น้อยก็มีการแบ่งปันน้อยลง ส่วนอาหารที่ขายนั้นได้จากแหล่งการผลิตทางการเกษตรซึ่งส่วนใหญ่เป็นพืชผัก มีการขายอาหารมากขึ้น เพราะครัวเรือนต้องการเงินไปซื้ออาหารประเภทอื่นมาบริโภค ในด้านผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารต่อด้านเศรษฐกิจนั้นเห็นได้ชัดจาก การใช้จ่ายในการซื้ออาหารบริโภคเพิ่มมากขึ้น จากที่เคยได้อาหารจากธรรมชาติเฉลี่ยครัวเรือนละ 3-5 วันต่อสัปดาห์ ลดลงเหลือเพียง 1-3 วันต่อสัปดาห์ และการซื้ออาหารบริโภคจากเฉลี่ยครัวเรือนละ 30 บาทต่อวันเพิ่มขึ้นเป็นวันละ 40 บาท ส่วนผลกระทบทางด้านสังคมนั้น พบว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกมีความห่างเหินมากขึ้น เนื่องจากมีการให้ความช่วยเหลือกันลดลง โดยเฉพาะการช่วยเหลือแบ่งปันอาหารซึ่งก่อนยังพบบ่อยเห็นได้มากกว่าการช่วยด้านอื่น เช่น การเงิน แรงงาน นอกจากนั้นยังพบว่า มีการแข่งขันกันหาอาหารมากขึ้น คือมีการหาอาหารเพียงลำพังมากขึ้น การรวมกลุ่มหาอาหารน้อยลง และสุดท้ายด้านบทบาทการจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ชุมชนมีบทบาทกำหนดกฎระเบียบในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการป้องกันรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เฉพาะในแหล่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ลำน้ำพอง เนื่องจากคิดว่าเป็นทรัพย์สินสมบัติของชุมชน ส่วนลำน้ำพองนั้นไม่ใช่ ทรัพย์สินสมบัติ เฉพาะของชุมชน ซึ่งคนจากชุมชนอื่นสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ทำสิ่งใดก็ได้ และชุมชนก็ใช้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์ ซึ่งพบว่ามีการจับปลาขนาดเล็ก และการใช้ยาเบื่อตลอดจนการใช้ระเบิดด้วย ส่วนบทบาทในการส่งเสริมฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ นั้นยังไม่มี เนื่องจากยังขาดความรู้และการสนับสนุนจากรัฐ

ขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อดีตก็ดี มาศยคง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 234 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 4 ธันวาคม 2535 ถึงวันที่ 25 ธันวาคม 2535 ได้รับแบบสอบถามคืน 215 ชุด คิดเป็น 91.88 % วิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ (Chi – Square) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขวัญกำลังใจในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจ โดยการวิเคราะห์ ค่าไค - สแควร์ (Chi – Square) ปรากฏผล ดังนี้

2.1.1 คุณลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย การศึกษา อายุราชการ รายได้ และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง พบว่า ปัจจัยดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.2 คุณลักษณะงานที่ทำประกอบด้วย สภาพการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย นโยบายและการบริหารงาน พบว่าปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1.3 คุณลักษณะทางสังคม ประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับชาวบ้านและความสัมพันธ์กับครอบครัว พบว่า ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับชาวบ้าน มี

ความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสัมพันธ์กับครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.4 คุณลักษณะทางจิตวิทยาสังคม ประกอบด้วย โอกาสก้าวหน้า สถานภาพการยอมรับนับถือ การอุทิศตนเพื่องาน ความรู้สึกไร้อำนาจ และความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า โอกาสก้าวหน้าและความรู้สึกไร้อำนาจ มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสถานภาพการยอมรับนับถือ การอุทิศตนเพื่องาน ความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 อิทธิพลของปัจจัยที่ศึกษาต่อระดับขวัญกำลังใจโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับขวัญกำลังใจของพัฒนาการอำเภอ เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา งานที่ได้รับมอบหมาย โอกาสก้าวหน้า สถานภาพการยอมรับนับถือ สภาพการปฏิบัติงาน ความรู้สึกไร้อำนาจ นโยบายและการบริหารงานความสัมพันธ์กับชาวบ้าน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณีที่ อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

อภิชาติ ผลเรือง

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อที่จะศึกษาถึงบทบาท การเปลี่ยนแปลง บทบาท และปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ช่วงก่อนและหลังปี 2525 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีที่อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ศึกษาทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ การศึกษาเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุ จำนวน 124 คน จากหมู่บ้านและ ตำบลต่าง ๆ ของอำเภอวังสะพุง ที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแล้ว การศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์ (Interview Method) ผู้สูงอายุ ในหมู่บ้านผาน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลวังสะพุงที่ได้ทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ไค – สแควร์ (Chi – Square) เพื่อทดสอบสมมติฐานในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษา พอสรุป ได้ดังนี้

1. บทบาทและการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ก่อนและหลังปี 2525

1.1 บทบาทในการขัดเกลาทางสังคม พบว่า ทั้งก่อนและหลังปี 2525 ผู้สูงอายุมีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคม ในระดับน้อย หลังปี 2525 มีบทบาทลดน้อยลง

1.2 บทบาทในการเป็นผู้นำทางศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ก่อนปี 2525 ผู้สูงอายุมีบทบาทในการเป็นผู้นำทางศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับมากกับน้อย ใกล้เคียงกัน หลังปี 2525 มีบทบาทในระดับน้อยและลดลงเล็กน้อยจากก่อนปี 2525

1.3 บทบาทในการดูแลสุขภาพ พบว่า ก่อนปี 2525 ผู้สูงอายุมีบทบาทในการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับมาก หลังปี 2525 มีบทบาทในระดับน้อยและลดลงเล็กน้อยจากก่อนปี 2525

1.4 บทบาทในการพัฒนาสังคมภาพรวมโดยไม่แยกพิจารณาเฉพาะด้าน พบว่า ทั้งช่วงก่อนและหลังปี 2525 ผู้สูงอายุมีบทบาทในการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมากกับน้อย ใกล้เคียงกัน หลังปี 2525 มีบทบาทลดลงจากก่อนปี 2525 เพียงเล็กน้อย หรือ แทบจะไม่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ก่อนและหลัง ปี 2525

2.1 เพศ และความรู้ในสถานการณ์ชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ทั้งก่อนและหลังปี 2525

2.2 ความผูกพันทางสังคม ความพอใจในชุมชน และแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม ก่อนปี 2525 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันหลังปี 2525

การรักษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน : กรณีศึกษาหมอลำผีฟ้า

บ้านหนองใหญ่ อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น

มารีโกะ กาโตะ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของหมอลำผีฟ้า ในการรักษาพยาบาลและบทบาทอื่น ๆ กระบวนการรักษาพยาบาลของหมอลำผีฟ้าและการตัดสินใจการเลือกวิธีการรักษาพยาบาลกับหมอลำผีฟ้าของชาวบ้าน โดยเลือกหมอลำผีฟ้าเป็นกรณีศึกษาของหมอลำพื้นบ้าน การศึกษาอาศัยข้อมูลจากเอกสารและการวิจัยสนามด้วยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในพิธีกรรม และการสัมภาษณ์ ขณะที่ทำการศึกษาได้พักอาศัยอยู่ที่บ้านหมอลำผีฟ้าคนหนึ่งที่อยู่บ้านหนองใหญ่ ตำบลก้านเหลือง อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาภาคสนามระหว่างมกราคม – พฤษภาคม 2537

จากการศึกษา พบว่า หมอลำผีฟ้าทำหน้าที่รักษาพยาบาลและมีระบบของตัวเอง โดยมีความเชื่อเรื่องผีหลัก หมอลำผีฟ้าจะรักษาโรคที่เกิดจากการกระทำของผี โดยลำเค็ญผีฟ้าซึ่งเป็นผีที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติมากที่สุด พิธีกรรมรักษาพยาบาลถูกจัดขึ้นที่บ้านผู้ป่วยเมื่อหายเจ็บป่วยแล้ว ผู้ป่วยต้องทำพิธีกรรมส่งเครื่องเก่าเพื่อที่จะก้าวสู่การเป็นลูกศิษย์ของหมอลำผีฟ้ารักษาพยาบาลได้ด้วยความสำเร็จและพิธีกรรมที่มีสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็ยอมรับความรู้การแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งมีการบูรณาการความเชื่อศาสนาต่าง ๆ และความรู้ทางวิทยาศาสตร์

การตัดสินใจการเลือกวิธีการรักษาพยาบาลกับหมอลำผีฟ้าของผู้ป่วย พบว่า มีปัจจุบันที่ทำให้ผู้ป่วยตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาพยาบาลกับหมอลำผีฟ้า 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของหมอลำผีฟ้า ปัจจัยทางด้านสังคม และที่เกี่ยวกับผู้ป่วย คุณลักษณะของหมอลำผีฟ้า เช่น บุคลิกภาพและอุปนิสัย เครื่องญาติ กลยุทธ์ในการสร้างอำนาจบรรพิตตลอดจนวิธีการรักษาพยาบาล ซึ่งทำให้หมอลำผีฟ้ามีชื่อเสียง และมีผลต่อการตัดสินใจการเลือกของผู้ป่วย ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ การคมนาคม การขยายเครือข่ายทางสังคม ความสอดคล้องกับความเชื่อของชาวบ้าน ความเชื่อในการสืบทอดของรักษา เป็นปัจจัยทางวัฒนธรรมสนับสนุนความเชื่อของหมอลำผีฟ้า อย่างไรก็ตาม ค่ารักษาพยาบาลไม่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกวิธีการรักษาของผู้ป่วย ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้ป่วย ได้แก่ ประสบการณ์รักษา

พยาบาลของผู้ป่วยเอง และการตัดสินใจของคนในครอบครัวที่จะพาผู้ป่วยไปรักษาเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจมารับการรักษาที่หมอลำผีฟ้า

หมอลำผีฟ้า มีบทบาทที่สังคมคาดหวัง ได้แก่ การรักษาพยาบาล การรักษาจารีตประเพณีและศีลธรรม และการแก้ไขปัญหาของชาวบ้านโดยเป็นที่ปรึกษาปัญหาครอบครัว นอกจากนี้ยังมีบทบาทต่อบุคคลและสังคม บทบาทต่อบุคคล ได้แก่ การอธิบายและตีความหมายปรากฏการณ์การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น การช่วยคลายความวิตกกังวล การให้กำลังใจ และการให้ความมั่นใจในชีวิตประจำวัน บทบาทต่อสังคม ได้แก่ การเป็นกลไกความผูกพันพฤติกรรมของคนในชุมชนและในกลุ่มลูกศิษย์ การสร้างความระเบียบในชุมชนและกลุ่มลูกศิษย์ การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชนและกลุ่มลูกศิษย์ การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และการเป็นผู้นำด้านสาธารณสุข การเปลี่ยนแปลงบทบาทของหมอลำผีฟ้า พบว่า เมื่อชุมชนเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกายภาพและด้านเศรษฐกิจสังคม บทบาทของหมอลำผีฟ้าต่อสังคมมีน้อยลง แต่บทบาทต่อบุคคลมีมากขึ้น โดยเฉพาะในการรักษาพยาบาล โดยมีโอกาสเดินทางไปรักษาในพื้นที่ที่กว้างขึ้นตามการคมนาคมที่สะดวก

หมอลำผีฟ้า เป็นผู้ทำหน้าที่รักษาพยาบาลผู้หนึ่ง ที่รักษาการเจ็บป่วยจากสาเหตุที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคน เครือข่ายทางสังคม จิตใจ ซึ่งอยู่ในลักษณะแบบองค์รวม และมีส่วนร่วมในการช่วยเสริมการแพทย์แผนปัจจุบันอย่างมาก

ทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษ

แห่งการพัฒนาศถานีอนามัย : ศึกษาเฉพาะกรณี

อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ชัยสิทธิ์ เสงี่ยมชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชน ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชน ปัญหาต่าง ๆ และแนวทางแก้ไขปัญหา ในการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาศถานีอนามัย ในเขตอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ประชาชน ในเขตอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่อาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีอนามัย ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแนวทางสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One – way Analysis of Variance, และ Stepwise Multiple Regression โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ทัศนคติของประชาชน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาศถานีอนามัย อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ อายุ เพศ และระดับการศึกษา ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาศถานีอนามัย
3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้และอาชีพ ผลการทดสอบมีดังนี้
 - ปัจจัยด้านรายได้ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาศถานีอนามัย
 - ปัจจัยด้านอาชีพ ก่อให้เกิดความแตกต่างกัน ในทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาศถานีอนามัย โดยกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมีทัศนคติดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

4. ปัจจัยด้านสังคม ผลการทดสอบมีดังนี้

ปัจจัยการเคยมารับบริการกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานีนอนามัย ปัจจัยการเคยรู้จักเป็นการส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล และปัจจัยด้านการอาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีนอนามัยระดับต่าง ๆ ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานีนอนามัย โดยกลุ่มที่เคยรู้จักเป็นส่วนตัวและกลุ่มที่อาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีนอนามัยระดับดี มีทัศนคติดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการทำนายทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานีนอนามัย ได้แก่ การอาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีนอนามัยระดับต่ำ การรู้จักเป็นการส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล อาชีพเกษตรกร ระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป และรายได้ของครัวเรือน โดยปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมทำนายทัศนคติของประชาชนได้ ร้อยละ 17.2

6. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา สรุปได้ดังนี้ คือ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ดีพอ การดำเนินงานกิจกรรมบริการ 24 ชั่วโมงยังไม่ได้ผลเต็มที่ การให้บริการด้านทันตกรรมยังไม่มีความพร้อม เครื่องมือมีไม่ครบ แนวทางแก้ไขปัญหามีดังนี้ การจัดแพทย์หรือพยาบาลไปช่วยปฏิบัติงานที่สถานีนอนามัย ควรมีการจัดเวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์เพิ่มเติม มีการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่สถานีนอนามัย รวมทั้งมีการปรับปรุงยา เวชภัณฑ์ และเครื่องมือแพทย์ให้มากขึ้น มีการให้บริการในด้านสมุนไพรและยาแผนโบราณที่สถานีนอนามัย ควรกำชับให้เจ้าหน้าที่อยู่ประจำสถานีนอนามัยอย่างน้อย 1 คน ควรเน้นให้เจ้าหน้าที่สถานีนอนามัย พักอาศัยอยู่ในบ้านพักของสถานีนอนามัยให้สถานีนอนามัยมียาสำหรับจำหน่ายให้กองทุนยา ฯ และเพิ่มยาที่จำเป็นให้มากขึ้นสถานีนอนามัย ให้ อสม. ทุกคนมียาที่จำเป็นไว้จำหน่ายแก่ประชาชน และกำหนดหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดในการออกบัตรส่งเคราะห์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

ในระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ธีรนนท์ ทิทา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับขวัญกำลังใจของครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ครูมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน กลุ่มโรงเรียนขนาดปานกลาง คือ โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนขอนแก่นวิทยาลย์ ทำการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane ได้ขนาดตัวอย่าง 139 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC⁺ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ไค - สแควร์ (Chi - Square) และ One - Way Analysis of Variance

ผลการวิจัย

1. ระดับขวัญกำลังใจของครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีขวัญกำลังใจในระดับสูง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เมื่อทดสอบสถิติด้วย ไค - สแควร์ พบว่า มีปัจจัยด้านเพศ ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน ปัจจัยด้านโอกาสก้าวหน้าในงานปัจจัยด้านศักดิ์ศรีในการทำงาน ปัจจัยด้านสวัสดิการในหน่วยงาน ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชา และปัจจัยด้านการยอมรับจากสังคม มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ด้านประสบการณ์การทำงาน ด้านสวัสดิการในหน่วยงาน และด้านผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของครูทั้ง 3 ขนาด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

บทบาทของเครือข่ายในการดูแลความเจ็บป่วย

ละอียด วรณสารเมธา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระบบความสัมพันธ์ทางเครือข่าย 2) เพื่อศึกษาการรับรู้ความเจ็บป่วยและกระบวนการรักษาพยาบาล 3) เพื่อศึกษาบทบาทของเครือข่ายในการดูแลความเจ็บป่วย 4) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อบทบาทในการดูแลความเจ็บป่วย ศึกษากรณีโรงพยาบาลพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเครือข่าย เป็นเป้าหมายหลักศึกษาเชิงคุณภาพ จำนวน 72 ราย และเชิงปริมาณ จำนวน 187 ราย กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วย จำนวน 60 ราย และกลุ่มบุคลากร จำนวน 43 ราย การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ร่วมกับการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์ หน่วยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นกลุ่มและเชิงปริมาณเป็นปัจเจกบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค-สแควร์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. เครือข่ายมีความผูกพันทางสังคมระดับมาก ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวพันเครือข่ายโดยสายโลหิต
2. การรับรู้ระดับความรุนแรงความเจ็บป่วย ไม่สอดคล้องกับทางการแพทย์
3. บทบาทของเครือข่ายในการดูแลความเจ็บป่วย มี 2 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนการรักษาพยาบาล พบว่า ระยะก่อนมาโรงพยาบาลเครือข่ายมีบทบาทการดูแลความเจ็บป่วยเป็นขั้นตอน เป็นไปตามกระบวนการตัดสินใจ ส่วนระยะพักรักษาในโรงพยาบาลบทบาทเป็นไปตามระบบการให้บริการของโรงพยาบาล และมีระดับบทบาทน้อยกว่าระยะก่อนมา

โรงพยาบาล 2) การสนับสนุนทางสังคม พบว่า ระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาลที่ระดับบทบาทมากกว่าระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาล ซึ่งเป็นการเปลี่ยนรูปแบบการดูแลความเจ็บป่วยจากการสนับสนุนการรักษาพยาบาลเป็นการสนับสนุนทางสังคม ส่วนระยะพักฟื้นหลังออกจากโรงพยาบาลมีบทบาทเหมือนระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาล

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อบทบาทการดูแลความเจ็บป่วย พบว่า

1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทการดูแลความเจ็บป่วย โดยใช้สถิติค่าไค - สแควร์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทการดูแลความเจ็บป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ความเกี่ยวพันทางเครือญาติ อาชีพ ขนาดถือครองที่ดิน ความผูกพันทางสังคม วัตถุประสงค์มาหาผู้ป่วย การรับรู้สาเหตุความเจ็บป่วย การรับรู้การตรวจพิเศษที่อาจเสี่ยงอันตราย และการรับรู้ที่สอดคล้องกับทางการแพทย์ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่า มีประเด็นการช่วยเหลือกันในยามเจ็บป่วยเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

2) ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการดูแลความเจ็บป่วย โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ความผูกพันทางสังคม วัตถุประสงค์มาหาผู้ป่วย รายได้ การรับรู้ที่สอดคล้องกับทางการแพทย์ ความเกี่ยวพันทางเครือญาติ และตำแหน่งในชุมชน ที่มีผลต่อการทำนายความผันแปรของบทบาทได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 62.95

การศึกษาบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมการบริหารจัดการ
ขององค์กรการปกครองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พันตำรวจโท สัมพันธ์ มาหริน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมการบริหารจัดการขององค์กรการปกครองท้องถิ่น (2) ข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์กรการปกครองท้องถิ่น (3) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรการปกครองท้องถิ่น (4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรการปกครองท้องถิ่น (5) ปัจจัยที่มีผลต่อข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์กรการปกครองท้องถิ่น (6) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรการปกครองท้องถิ่น (7) ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์กรการปกครองท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยสมาชิกสภาจังหวัด 303 คนสมาชิกสภาเทศบาล 207 คน และกรรมการสุขาภิบาล 228 คน ซึ่งได้มาจากสุ่มตัวอย่าง โดยการจับสลาก รายชื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยังองค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และสุขาภิบาลที่ได้สุ่มเลือกไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกจังหวัด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปดังนี้

1. บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมการบริหารจัดการ ขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทด้านการควบคุมการคลังมากกว่าการควบคุมตัวบุคคลและการควบคุมกิจการ
2. ข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสุขาภิบาลมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการมากกว่าองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด และ เทศบาล ตามลำดับ
3. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดย เทศบาลมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากกว่า สุขาภิบาลและองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด ตามลำดับ ข้อจำกัด

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และสุขาภิบาล ได้แก่ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปรของปัจจัยด้านการควบคุมตัวบุคคล การควบคุมกิจการ และการควบคุมการคลัง และข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์กรทั้งสอง ยกเว้นตัวแปรเกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ การอนุมัติใช้ข้อบังคับ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการปลดออกจากตำแหน่ง การออกข้อบังคับการประชุม และการใช้อำนาจอื่น ๆ สำหรับสุขาภิบาล ส่วนเทศบาลนั้น ตัวแปรทุกตัวของปัจจัยทั้งสามด้านดังกล่าวและข้อจำกัดในการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของเทศบาล

5. ปัจจัยที่มีผลต่อข้อจำกัดในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปรของปัจจัยด้านการควบคุมตัวบุคคล การควบคุมกิจการ และการควบคุมการคลัง ยกเว้นตัวแปรการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร และการควบคุมงบประมาณเท่านั้น และในเทศบาลตัวแปรที่มีผลต่อข้อจำกัดของเทศบาลมีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้น คือ การจัดตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร การสั่งพักงานชั่วคราว และการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการลงทุน ส่วนสุขาภิบาลตัวแปรที่มีผลต่อข้อจำกัดของสุขาภิบาลมีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้น คือ การจัดตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร และสั่งพักงานชั่วคราว

6. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปรของปัจจัยด้านการควบคุมตัวบุคคล การควบคุมกิจการ และการควบคุมการคลัง ยกเว้นตัวแปรการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ และข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเทศบาลตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลมีเพียง 3 ตัวแปร คือ การจัดตั้งเปลี่ยนแปลงยุบเลิกองค์กร การสั่งพักงานชั่วคราว การจ่ายเงินอุดหนุนและเพื่อการลงทุน ส่วนสุขาภิบาลมีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้น คือ การให้บำเหน็จความชอบ ข้อจำกัดของสุขาภิบาล และสั่งพักงานชั่วคราว

7. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล คือ รายได้และงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารงานขององค์กร และองค์กรขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ ให้เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้เทศบาลมีอิสระในการดำเนินงานโดยไม่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของราชการบริหารภูมิภาค ลดขั้นตอนของระบบราชการ และรัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้กับทั้ง 3 องค์กร

การพึ่งตนเองของชุมชนด้านสาธารณสุข : กรณีศึกษา
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนสองแห่งในอำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น

อรรรณ สมทรัพย์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน (2) ศึกษากระบวนการดำเนินงานของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (3) ศึกษาปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการดำเนินงานของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (4) เสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้าน 2 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน อันประกอบด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทั้งระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการศึกษาจากเอกสาร ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการจำแนกข้อมูลแล้ว สร้างข้อสรุป จากนั้นนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

พบว่าสองหมู่บ้านที่ศึกษาเป็นชุมชนเกษตรกรรม ซึ่งมีสภาพทางกายภาพที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ตั้งอยู่ใกล้อำเภอ มีการคมนาคมสะดวกและมีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตร แต่สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น พบว่า แตกต่างกันมาก ทั้งในเรื่องรายได้ของครัวเรือน บทบาทผู้นำและความสัมพันธ์เชิงสังคมตลอดจนพฤติกรรมสุขภาพของชุมชน

2. กระบวนการดำเนินงานของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.)

พบว่า ศสมช. ในหมู่บ้านที่มีระดับการพึ่งตนเองของชุมชนด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับสูง จะสามารถดำเนินงานภารกิจสำคัญ คือ งานบริการสาธารณสุขมูลฐาน งานศูนย์ข้อมูลข่าวสารสาธารณสุข งานถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่ข่าวสารสาธารณสุขแก่ประชาชน

และงานพัฒนากองทุนสาธารณสุขของหมู่บ้านได้ผลดีกว่า หมู่บ้านที่มีระดับการพึ่งตนเองของชุมชนด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับต่ำ

3. ปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการดำเนินงานของ ศสมช.

พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของ ศสมช. ได้แก่ การบริหารจัดการ ศสมช. การมีส่วนร่วมของประชาชน การสื่อสาร และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน

4. รูปแบบการดำเนินงานของ ศสมช.

ประเด็นที่ควรปรับเปลี่ยน ได้แก่

4.1 **การจัดตั้ง ศสมช.** ควรคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความพร้อมในการพัฒนาสูง เตรียมชุมชนให้ตระหนักถึงความสำคัญตลอดจนเข้าใจกระบวนการดำเนินงานของ ศสมช. และคัดเลือกสถานที่ตั้งที่เป็นเอกเทศ หรือตั้งในที่สาธารณะ โดยการตัดสินใจของชุมชน

4.2 **ภารกิจและโครงสร้างของ ศสมช.** กำหนดภารกิจที่สำคัญของ ศสมช. โดยแต่ละภารกิจให้มีหัวหน้างานรับผิดชอบ และอยู่ภายใต้การดูแลของประธานกรรมการ ศสมช.

4.3 **การดำเนินงานตามภารกิจและโครงสร้าง** ในแต่ละภารกิจผู้รับผิดชอบควรดำเนินงานตามขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนดำเนินงาน ขั้นตอนติดตาม และประเมินผล

4.4 **การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน** หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิชาการแก่ ศสมช. อย่างเพียงพอและเหมาะสมตามสภาพความจำเป็นของแต่ละหมู่บ้าน

การปรับตัวของครอบครัวในการดูแลคนพิการ : ศึกษาเฉพาะกรณี

อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

กุลนรี หาญพัฒนชัยกุล

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครอบครัว คุณลักษณะคนพิการ การสนับสนุนทางสังคม ปัญหาครอบครัวคนพิการ และความต้องการของครอบครัวคนพิการในการฟื้นฟูสมรรถภาพ 2) เพื่อศึกษาการปรับตัวของครอบครัวในการดูแลคนพิการ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของครอบครัวในการดูแลคนพิการ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการปรับตัวของครอบครัวในการดูแลคนพิการ ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ได้จำนวนตัวอย่างคนพิการ 200 ครอบครัว โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ค่าสถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอนโดยใช้นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1) คุณลักษณะของครอบครัวคนพิการเป็นครอบครัวขยาย จำนวนสมาชิก 2-5 คน รายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 50,000 บาท และ ครอบครัวคนพิการไม่เคยดูแลคนพิการมากที่สุด คุณลักษณะคนพิการ คนพิการมีอายุ 15-60 ปี เป็นเพศชาย ระยะเวลาของความพิการ 10-20 ปี เรียนประถมศึกษา ไม่มีรายได้ ความพิการทางกายและการเคลื่อนไหว ความพิการหลังกำเนิด ไม่เคยมีประสบการณ์ในการศึกษาหรือการฝึกหัดอาชีพ ไม่เคยมีประสบการณ์การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ มากที่สุด ครอบครัวคนพิการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ ด้านข้อมูลข่าวสาร รวม 3 ด้าน ในระดับน้อย ปัญหาของครอบครัวคนพิการ ด้านเศรษฐกิจ และด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวม 2 ด้าน ในระดับน้อย ความต้องการของครอบครัวคนพิการ ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอาชีพ และด้านการศึกษา รวม 4 ด้าน ในระดับปานกลาง

ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชนบท จังหวัดขอนแก่น

วลัยภรณ์ สติยศรีวงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองตลอดจนเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กในชนบท จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 158 ราย โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากตำราและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิก่อนไปทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แสดงค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ทดสอบหาตัวแปรอิสระเพื่ออธิบายตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล ความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มเป้าหมาย เป็นเพศชายร้อยละ 58 เป็นเพศหญิงร้อยละ 42 อายุเฉลี่ย 12 ปีร้อยละ 82.9 ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนโตร้อยละ 45.6 มีสุขภาพดีและเจ็บป่วยเล็กน้อยร้อยละ 93.7 ผลการเรียนได้เกรด 3-4 ร้อยละ 54.4 การสนับสนุนการเรียนรู้เป็นประจำจากพ่อแม่ร้อยละ 82.3 เห็นความสำคัญการดูแลตนเองโดยการเอาใจใส่เป็นประจำ ในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกายร้อยละ 89.2 สถานภาพของครอบครัวอยู่เป็นคู่ร้อยละ 91.1

รายได้ของครอบครัวมากกว่า 6,000 บาทขึ้นไปร้อยละ 44.9 ลักษณะครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 85.4 สภาวะแวดล้อมภายในครอบครัวเหมาะสมในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย ร้อยละ 81.7 การสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดีร้อยละ 88 ขึ้นไป สภาวะแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยได้รับการตรวจสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 95.6 มีพฤติกรรมการเล่นแบบเพื่อนเป็นประจำด้านการหลีกเลี่ยงยาเสพติดให้โทษร้อยละ 48.8 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพเป็นประจำจากโทรทัศน์ร้อยละ 73.4

1.2 ความรู้การดูแลตนเอง

กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ในระดับสูง โดยเฉลี่ยมีความรู้มากที่สุดในด้านการป้องกันอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล มีความรู้ที่น้อยที่สุดในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย

1.3 พฤติกรรมการดูแลตนเอง

กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี (ทำเป็นประจำ) โดยเฉลี่ยมีพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุดในการรักษาความสะอาดของร่างกายมีพฤติกรรมที่เหมาะสมน้อยที่สุดในด้านการป้องกันอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้การดูแลตนเองพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การเห็นความสำคัญการดูแลตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนของครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียน การเห็นความสำคัญการดูแลตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ของครอบครัว สภาวะแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับบริการอนามัยโรงเรียน การเล่นแบบเพื่อน และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน

2.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ ดังนี้ การเห็นความสำคัญการดูแลตนเอง และการสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลการทำนายผันแปรของความรู้การดูแลตนเอง ได้ร้อยละ 9.24 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบท จังหวัดขอนแก่น

จินตนา ศรีธรรมมา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท จังหวัดขอนแก่น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท จังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 50 – 69 ปี อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล จังหวัดขอนแก่น คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน โดยวิธีแบบพหุวิธี (Multi – Stage Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS/PC⁺) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมทั้ง 3 องค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 เมื่อจำแนกในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตตามองค์ประกอบด้านสังคมอยู่ในระดับสูงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 ระดับคุณภาพชีวิตตามองค์ประกอบด้านร่างกายและด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลางมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 และ 1.81 ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส รายได้ ความพอเพียงของรายได้ การประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ อาหาร ลักษณะที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การรักษาพยาบาล จำนวนที่ดินสำหรับประกอบอาชีพ สัมพันธภาพในครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว ปัญหาของครอบครัว การดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว การรับข่าวสารและสัมพันธภาพกับชุมชน เมื่อปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงระดับคุณภาพชีวิตก็จะเปลี่ยนแปลงด้วย

3) ปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย ปัญหาของครอบครัว การประกอบอาชีพ เครื่องนุ่งห่ม ปริมาณที่ดินสำหรับประกอบอาชีพ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยร้อยละ 31.42

ผลกระทบของการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อระบบนิเวศชุมชน :
กรณีศึกษาชุมชนบ้านโนนขามแป ตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง
จังหวัดขอนแก่น

เพชรรา ชุบสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบนิเวศชุมชนก่อนและหลังการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม 2) เพื่อศึกษาการปรับตัวของชุมชนก่อนและหลังการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม 3) เพื่อศึกษาผลกระทบของการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อระบบนิเวศชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านโนนขามแป ตำบลกุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งตั้งอยู่จากลำน้ำพองประมาณ 50 เมตร และตั้งอยู่ห่างจากโรงงานผลิตเยื่อกระดาษฟินิกซ์ พลัฟ แอนด์ เพเพอร์ จำกัด (มหาชน) ประมาณ 5 กิโลเมตร ผู้วิจัยได้คัดเลือกหมู่บ้านที่ศึกษาด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบอนวาทสัมภาษณ์ (Interview Guide) ควบคู่กับการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) และแบบสอบถามสำหรับใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้สนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลและพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 60 วัน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการบรรยาย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระบบนิเวศชุมชนก่อนและหลังการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

1.1 ระบบนิเวศชุมชนก่อนการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่าชาวบ้านมีการใช้ประโยชน์จากลำน้ำพองเพื่อการประมง ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคครัวเรือน พักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกาย ชาวบ้านส่วนมากมีสุขภาพแข็งแรง มีอาชีพหลักคือการทำเกษตรกรรม อาชีพรองคือการทำงานรับจ้าง รายได้โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 1,266.5 บาทต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยครอบครัวละ 1,209.8 บาทต่อเดือน ชาวบ้านส่วนมากจบการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของชาวบ้านเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น มีการช่วยเหลือพึ่งพากันในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

1.2 ระบบนิเวศชุมชนหลังการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า ในกระบวนการผลิตของโรงงานได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและมลพิษทางน้ำ ทำให้ทรัพยากรน้ำ ดิน พืช และสัตว์เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และได้ส่งผลกระทบต่อระบบสังคมของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถดำเนินชีวิตที่พึงพิงธรรมชาติได้เหมือนเดิม อาชีพหลักของชาวบ้านเปลี่ยนไปเป็นการทำงานรับจ้าง ส่วนมากเป็นการทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม อาชีพรองคือการทำเกษตรกรรม ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเฉลี่ยครอบครัวละ 5,357.7 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายเฉลี่ยครอบครัวละ 3,786.2 บาทต่อเดือน ชาวบ้านเกิดค่านิยมที่นิยมความสะดวกสบายแบบคนในสังคมเมืองมากขึ้น มีการแยกครอบครัวออกมาเป็นประเภทครอบครัวเดี่ยวและการอพยพแรงงานมากขึ้น แต่การถือครองที่ดินกลับลดลง ชาวบ้านเริ่มเห็นคุณค่าของการศึกษา นิยมส่งลูกหลานให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในชุมชนอ่อนตัวลง มีแนวโน้มแตกกระจายไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม การช่วยเหลือพึ่งพากันในด้านต่าง ๆ ลดลง แต่มีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกมากขึ้น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์กับโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนั้นชาวบ้านยังได้มีบทบาทเพื่อการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้น

2. การปรับตัวของชุมชนก่อนและหลังการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

2.1 การปรับตัวของชุมชนก่อนการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ผลการศึกษา พบว่าชุมชนมีปรับตัวด้วยการพึ่งตนเองและพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก เช่น การทำการประมง การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคและการใช้พืชสมุนไพรเพื่อรักษาพยาบาล โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในชุมชนเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น ชาวบ้านมีการช่วยเหลือระหว่างกันเป็นอย่างดี

2.2 การปรับตัวของชุมชนหลังการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีการปรับตัวที่พึ่งพิงระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมภายนอกหมู่บ้านมากขึ้น มีการนำเอาเครื่องอำนวยความสะดวกที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ครอบครัวมากขึ้น โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในชุมชนได้ปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่ตรงข้าม การช่วยเหลือระหว่างกันในด้านต่าง ๆ ลดลงไป ชุมชนมีการรวมกลุ่มทางเพื่อสังคมช่วยเหลือกันทางการเงินขึ้น และมีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกโดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทนมากขึ้น ชุมชนมีการกำหนดแบบแผนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการเกษตรขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพตนเองบางประการ ของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
กรณีกา ตั้งสกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะครอบครัวของนักเรียน การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง 2) การดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3) ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน และ 4) ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 393 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) คุณลักษณะของนักเรียน เป็นเพศหญิง เป็นบุตรคนโต และเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด และผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี สำหรับคุณลักษณะทางครอบครัวของนักเรียนบิดาและมารดาจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และประกอบอาชีพหลักคือ รับราชการมากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว การสนับสนุนทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียน “ได้รับความรู้” ด้านสุขภาพอนามัยจากครูพยาบาล และจากสื่อด้านสุขภาพอนามัยในระดับปานกลาง สำหรับ “การได้รับคำแนะนำ” ด้านสุขภาพอนามัยนักเรียนได้รับจากบิดามารดาในระดับมาก ส่วนการได้รับบริการจากพยาบาลส่วนใหญ่ได้รับการตรวจสุขภาพ สื่อที่ให้ความรู้และคำแนะนำด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด คือ โทรทัศน์ และนักเรียนนำแบบอย่างด้านสุขภาพอนามัยจากบิดามารดามาใช้ในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันมากที่สุด สำหรับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับดี

2) การดูแลสุขภาพตนเองบางประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทุกด้านอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดูแลสุขภาพตนเองที่อยู่ในระดับพอใช้ คือ ด้านการปฏิบัติทางด้านสุขนิสัยประจำวันการดูแลสุขภาพตนเอง และความใส่ใจในสุขภาพของตนเอง

3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันทดสอบ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียน ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา รายได้ของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากครู จากเพื่อน และจากสื่อด้านสุขภาพอนามัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4) ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นคือ การสนับสนุนจากสื่อด้านสุขภาพอนามัย ระดับการศึกษาของมารดา ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองบางประการของนักเรียน และการสนับสนุนจากเพื่อน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของคนวัยแรงงาน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สมร ลิขสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และระดับการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ของคนวัยแรงงาน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ศึกษา คือ คนวัยแรงงานมีอายุ 45 – 59 ปี อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS/PC⁺)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และระดับการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ พบว่า

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.2 มีอายุระหว่าง 45 – 59 ปีมากที่สุด ร้อยละ 39.5 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.4 และมีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 80.4 มีอาชีพหลัก คือ ค่าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 23.1 รองลงมา คือ รับราชการและรับจ้าง ร้อยละ 21.4 และ 20.9 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.5 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และมีสุขภาพดี ร้อยละ 71.2

1.2 ปัจจัยทางสังคม

ทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ ค่านิยมในการอุปถัมภ์เลี้ยงดูผู้สูงอายุและสัมพันธภาพในครัวเรือนอยู่ในระดับดี

1.3 ระดับการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ คนวัยแรงงานมีการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับการเตรียมตัวในแต่ละด้าน พบว่าคนวัยแรงงานส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจมากที่สุด ร้อยละ 77.6 รองลงมา คือ การเตรียมตัวด้านจิตสังคม การเตรียมตัวด้านที่อยู่ และการเตรียมตัวด้านร่างกาย ร้อยละ 71.7 64.3 และ 56.4 ตามลำดับ

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของคนวัยแรงงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยทางสังคม พบว่า ค่านิยมในการอุปถัมภ์เลี้ยงดูผู้สูงอายุและสัมพันธ์ภาพในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของคนวัยแรงงานในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้แก่ ค่านิยมในการอุปถัมภ์เลี้ยงดูผู้สูงอายุและสัมพันธ์ภาพในครัวเรือน รายได้ และเพศ สามารถร่วมกันทำนายการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของคนวัยแรงงานได้ร้อยละ 16.31

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทผู้สูงอายุในสังคม
ของผู้เกษียณอายุราชการในจังหวัดขอนแก่น

สหชัย ระดาเขต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลและสังคม การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ ความพึงพอใจในชีวิต 2) ศึกษาบทบาทผู้สูงอายุในสังคม 3) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทผู้สูงอายุในสังคม และ 4) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้สูงอายุในสังคมของผู้เกษียณอายุราชการ ในจังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้เกษียณอายุราชการที่อายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดขอนแก่น คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค - สแควร์ (Chi - Square) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลและสังคม การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ และความพึงพอใจในชีวิตของผู้เกษียณอายุราชการ จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้

1.1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลและสังคม พบว่า ผู้เกษียณอายุ ร้อยละ 79.1 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 66 ปี โดยร้อยละ 80.5 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 63.6 มีสุขภาพแข็งแรงและร้อยละ 92.9 มีรายได้มากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.9 เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และร้อยละ 68.2 มีระดับกิจกรรมทางสังคมในระดับปานกลาง

1.2 การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ พบว่า ผู้เกษียณอายุราชการมีระดับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการในระดับปานกลาง

1.3 ความพึงพอใจในชีวิต พบว่า ผู้เกษียณอายุราชการส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสูง

2. บทบาทผู้สูงอายุในสังคมของผู้เกษียณอายุราชการ พบว่า ผู้เกษียณอายุราชการมีระดับบทบาทผู้สูงอายุในสังคมในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 แต่เมื่อจำแนกแต่ละด้าน พบว่า บทบาทการบำเพ็ญประโยชน์ทางสังคมและบทบาทการอบรมสั่งสอนอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 และ 2.40 ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทผู้สูงอายุในสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ และความพึงพอใจในชีวิต

4. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทผู้สูงอายุในสังคม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ เขตที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความพึงพอใจในชีวิต ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายระดับบทบาทผู้สูงอายุในสังคมโดยรวมได้ร้อยละ 32.8

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี ของผู้สูงอายุ :

ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

สมณี พิจิตรศิริ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้ การสนับสนุนทางสังคม แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก คุณลักษณะครอบครัวของผู้สูงอายุ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี ของผู้สูงอายุ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี ของผู้สูงอายุ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี ของผู้สูงอายุในเขตอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่เลี้ยงดูเด็กอายุ 0 – 5 ปี ในครอบครัวที่บิดา – มารดาของเด็กมีการอพยพแรงงาน ในเขตอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้จำนวนตัวอย่าง 227 คน สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สุ่มพื้นที่ด้วยวิธีเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS/PC⁺) ค่าสถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson 's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้ การสนับสนุนทางสังคม แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก คุณลักษณะครอบครัวของผู้สูงอายุ

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 50 – 60 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ เคยมีประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กจากการเลี้ยงดูบุตร และหลานของตนเอง

1.2 การรับรู้ของผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมาย มีการรับรู้เรื่องการเลี้ยงดูเด็กอยู่ในระดับดีในเรื่อง ความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็ก ประโยชน์ และปัญหาอุปสรรคของการเลี้ยงดูเด็ก มีการรับรู้ปานกลางในเรื่องการรับรู้ภาวะสุขภาพเด็ก

1.3 การสนับสนุนทางสังคม กลุ่มเป้าหมาย มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ในทุกหัวข้อ ทั้งด้านการตอบสนองด้านอารมณ์ การตอบสนองด้านการยอมรับ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การตอบสนองความต้องการในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การตอบสนองข้อมูลข่าวสาร และการตอบสนองด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นสิ่งที่ของ เงิน และแรงงาน

1.4 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก กลุ่มเป้าหมาย ได้รับความรู้ในระดับมากจากการประสบการณ์ในการเลี้ยงดู บุตร หลาน ของตนเอง ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง จากโทรทัศน์ ญาติ เพื่อน อาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และได้รับความรู้ในระดับน้อย จากวิทยุ เอกสาร สิ่งพิมพ์

1.5 คุณลักษณะครอบครัว กลุ่มเป้าหมายเป็นครอบครัวที่มีเฉพาะผู้สูงอายุกับเด็กจำนวนสมาชิก 2 – 5 คน มีรายได้ของสมาชิกในครอบครัวรวมกันมากกว่า 10,000 บาทต่อปี บุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูเด็กน้อย

2. พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็ก

กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีพฤติกรรมในระดับดีการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค การป้องกันอุบัติเหตุ มีพฤติกรรมในระดับปานกลางด้านโภชนาการ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะของเด็กไทย

3. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูเด็ก

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านบวก พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยการรับรู้ ได้แก่ การรับรู้ความสำคัญ การรับรู้ภาวะสุขภาพ การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ปัญหาอุปสรรคของการเลี้ยงดูเด็ก การสนับสนุนทางสังคม ด้านลบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ของผู้สูงอายุ

4. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเลี้ยงดูเด็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้ ได้แก่ การรับรู้ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงดูเด็ก การรับรู้ ความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็ก และระดับการศึกษาของผู้สูงอายุ มีอิทธิพลทำนายความผันแปรของพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กของผู้สูงอายุได้ร้อยละ 15.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา

ในเขตอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

กมลลา วัฒนายิ่งเจริญชัย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านครอบครัว คุณลักษณะบริโภคนิสัย สภาพแวดล้อมทางสังคม และภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา 3) ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 396 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย เครื่องชั่งน้ำหนักแบบคานหน่วยวัดเป็นกิโลกรัม เทปโลหะวัดส่วนสูง หน่วยวัดเป็นเซนติเมตร เกณฑ์มาตรฐานน้ำหนักนักเรียนไทยของ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2530 ในรูปโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์จำแนกประเภท ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) คุณลักษณะของนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 12 ปี มีความรู้ด้านโภชนาการ สุขภาพดีไม่เจ็บป่วย บิดามารดาจบชั้นประถมศึกษา บิดาประกอบอาชีพรับจ้าง มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม มารดาส่วนใหญ่ไม่ได้ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน รายได้ต่อคนต่อเดือน ต่ำกว่า 2,000 บาท มีความเพียงพอของรายได้และผลผลิต เป็นครอบครัวขนาดกลาง มีสมาชิก 5-7 คน มีการย้ายถิ่นระยะสั้นของบิดาและ/หรือมารดา ด้านบริโภคนิสัยส่วนใหญ่มีการบริโภคอาหาร ความชอบอาหาร และความเชื่อเกี่ยวกับอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ รวมทั้งมีการรับประทานอาหารครบ 3 มื้อต่อวัน ได้รับอิทธิพลเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่ถูกต้องจากครอบครัวมากที่สุด รองลงมา คือ ครู เพื่อน และสื่อมวลชนตามลำดับ

สำหรับภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา การประเมินโดยใช้เกณฑ์
น้ำหนักต่ออายุ มีภาวะโภชนาการปกติ ร้อยละ 83.8 ภาวะขาดสารอาหาร ร้อยละ 16.2

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ทดสอบ
โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ความรู้ด้านโภชนาการ ประวัติความเจ็บป่วย
ความเพียงพอของรายได้และผลผลิต การบริโภคอาหาร ความชอบอาหาร ความเชื่อเกี่ยวกับ
อาหาร จำนวนมือที่รับประทานใน 1 วัน และอิทธิพลจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์
กับภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ทดสอบโดยการ
วิเคราะห์จำแนกประเภทแบบขั้นตอน พบว่า ความชอบอาหาร ความรู้ด้านโภชนาการ ประวัติ
ความเจ็บป่วย ความเพียงพอของรายได้และผลผลิต อิทธิพลจากครอบครัว การบริโภคอาหาร
รายได้ต่อเดือนต่อคน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการในจังหวัดพิษณุโลก

ปกรณ์ วชิรศกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้พิการ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้พิการ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการ โดยทำการวิจัยในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้พิการทางการมองเห็น และผู้พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ที่ได้รับการจดทะเบียนกับสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดพิษณุโลก และมีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 348 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพหุวิธี (Multi – Stage Random Sampling) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดเท่ากับ 0.7618 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ค่าสถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ผู้พิการมีระดับคุณภาพชีวิตรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$) โดยมีองค์ประกอบคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.27$) องค์ประกอบคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.24$) องค์ประกอบคุณภาพชีวิตด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.14$)
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้พิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทางบวก ได้แก่ รายได้ ($r = 0.381$) การประกอบอาชีพ ($r = 0.309$) ความเพียงพอของรายได้ ($r = 0.308$) และระยะเวลาที่มีความพิการ ($r = 0.176$) ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้พิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทางบวก ได้แก่ สัมพันธภาพกับชุมชน ($r = 0.570$) การสนับสนุนทางสังคม ($r = 0.441$) สัมพันธภาพในครอบครัว ($r = 0.429$) ประสบการณ์ในการฟื้นฟูสมรรถภาพ ($r = 0.424$) ทางลบ ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย ($r = -0.133$)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นต้น พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ได้แก่ สัมพันธภาพกับชุมชน เขตที่อยู่อาศัย ประสิทธิภาพในการฟื้นฟูสมรรถภาพ การประกอบอาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ประเภทของความพิการ สัมพันธภาพในครอบครัว ระยะเวลาที่มีพิการ และอายุของผู้พิการ โดยพบว่า เขตที่อยู่อาศัย ประเภทความพิการ ระยะเวลาที่มีความพิการเป็นปัจจัยทางลบที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของผู้พิการ ได้ร้อยละ 55.2

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ

สุทิน อ่อนอุบล

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลและนอกเขตสุขาภิบาลของจังหวัดชัยภูมิ มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนการสำรวจของสถานีอนามัยตำบล ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2539 จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพหุวิธี (Multi – Stage Random Sampling) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science/Personal Computer = SPSS/PC⁺)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าไค – สแควร์ (Chi – Square) ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (Stepwise Multiple Regression Ananlysis)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.693 เมื่อแยกพิจารณาถึงระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในแต่ละด้าน พบว่า บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านการจัดการศึกษา บริการด้านการจัดที่อยู่อาศัย และบริการด้านการส่งเสริมอาชีพและความมั่นคงของรายได้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.753, 2.580, 2.378 และ 2.688 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย การศึกษา และอาชีพหลัก ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย ลักษณะโครงสร้างครอบครัว การดูแลของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว ปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ ประกอบด้วย ภาวะสุขภาพจิต และปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย แรงสนับสนุนทางสังคมที่เป็นนามธรรม โดยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเมื่อปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจะเปลี่ยนแปลงด้วย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ประกอบด้วย การดูแลของครอบครัว ภาวะสุขภาพจิต แรงสนับสนุนทางสังคมที่เป็นนามธรรม เพศหญิง และไม่มีอาชีพหลัก ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ถึงระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ ได้ร้อยละ 35.74

บทบาทของครูแนะแนวในการใช้กระบวนการแนะแนว เพื่อป้องกัน
และแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
ของเขตการศึกษา 7

อนุชิต กุลมาลา

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยจิตวิทยาสังคม และปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมของครูแนะแนวในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 2) บทบาทของครูแนะแนวในการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อบทบาทของครูแนะแนว 4) ปัญหาและอุปสรรคจากบทบาทของครูแนะแนว กลุ่มตัวอย่างคือครูแนะแนวที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้างานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7 จำนวน 152 คน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบ่งกลุ่มและคำนวณหาสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 10 – 19 ปี วุฒิทางการศึกษาวิชาเฉพาะ คือ สำเร็จปริญญาตรี ในสาขาวิชาเอกอื่นที่ไม่ใช่วิชาเอกทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษา และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งครูแนะแนวต่ำกว่า 10 ปี

ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดในระดับปานกลางมีเจตคติต่อบทบาทเป็นไปในทางที่ดีและอยู่ในระดับสูง คือ ร้อยละ 59.9 และมีความพึงพอใจในการทำงานระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 45.4

ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ครูแนะแนวส่วนใหญ่มีการติดต่อประสานงานกันอยู่ในระดับสูง คือ ร้อยละ 51.3 ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.9 ได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.6 และได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.0

2) บทบาทของครูแนะแนวในการใช้กระบวนการแนะแนว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.94$) เมื่อเปรียบเทียบในระหว่างกลุ่มกิจกรรม พบว่า การให้บริการให้คำปรึกษามีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การให้บริการสำรวจและศึกษาข้อมูล การให้บริการสนเทศ การให้บริการจัดวางตัวบุคคล และการให้บริการติดตามผล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.23, 2.03, 1.91, 1.87, และ 1.85 ตามลำดับ

3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของครูแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ที่มีความสัมพันธ์ในทางลบคือ อายุราชการระหว่าง 20 – 29 ปี และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งครูแนะแนวต่ำกว่า 10 ปี

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของสตรีวัยเจริญพันธุ์ จังหวัดขอนแก่น

อมรรัตน์ ฎากาบขาว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะทางสังคมจิตวิทยา แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของสตรีวัยเจริญพันธุ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของสตรีวัยเจริญพันธุ์ จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สตรีวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้ว และอยู่กินกับสามี ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 15 – 49 ปี และมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนการสำรวจของสถานีอนามัยตำบล จังหวัดขอนแก่น (ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2539) จำนวน 403 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพหุวิธี (Multi – Stage Random Sampling) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science/Personal Computer = SPSS/PC⁺)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Movement Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของสตรีวัยเจริญพันธุ์มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี ประกอบอาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา ทำสวน มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด รายได้ครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 1,001 – 5,000 บาท ได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำเกี่ยวกับโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุด สัมพันธภาพระหว่างสามีและภรรยาอยู่ในระดับดี มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในปานกลาง มีทัศนคติต่อโรคเอดส์อยู่ในระดับดี มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเอดส์อยู่ในระดับดี มีการรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์อยู่ในระดับดี มีการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของสตรีวัยเจริญพันธุ์อยู่ในระดับดี

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของสตรีวัยเจริญพันธุ์ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ได้จากการทดสอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน คือ อายุ การได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ สัมพันธภาพระหว่างสามีและภรรยา ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทักษะคิดต่อโรคเอดส์ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคเอดส์

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของสตรีวัยเจริญพันธุ์ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ประกอบด้วย ทักษะคิด อายุ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และสัมพันธภาพระหว่างสามีและภรรยา

ผลกระทบต่อครอบครัวในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ

จากการรับงานแหวนไปทำที่บ้านของผู้หญิงชนบท

จังหวัดขอนแก่น

อังคณา เตชะโกเมนทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้รับงานไปทำที่บ้าน คุณลักษณะครอบครัวผู้รับงานไปทำที่บ้าน และลักษณะการรับงานแหวนไปทำที่บ้าน 2) ศึกษาสถานการณ์การเข้าสู่ระบบการรับงานแหวนไปทำที่บ้านของผู้หญิงชนบท 3) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงอาชีพของผู้หญิงชนบทที่รับงานแหวนไปทำที่บ้าน 4) ศึกษาผลกระทบต่อครอบครัวในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ จากการรับงานแหวนไปทำที่บ้านของผู้หญิงชนบท

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครอบครัวของผู้หญิงชนบทในจังหวัดขอนแก่นที่รับงานแหวน จำนวน 256 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาประมวลผลในเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างข้อมูล การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่ไม่เป็นอิสระต่อกันซึ่งมีการวัดระดับช่วงสเกล ใช้ T – Pairs Test การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน มีการวัดนามสเกลใช้ McNemar Chi – Square Test หรือ Binomial Test

ผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

1. ผู้รับงานมาทำที่บ้านมีอายุโดยเฉลี่ย 39.8 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นผู้สมรสแล้ว โดยมีบุตร จำนวน 1 – 2 คน และมีสถานภาพในครอบครัวเป็นภรรยา
2. ครอบครัวของผู้รับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย และมีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว จำนวน 4 – 5 คน

3. ผู้รับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่ทำงานมาเป็นระยะเวลา 2 – 3 ปี โดยทั้งหมดทำงานภายในบริเวณบ้านของตนเอง ประเภทงานส่วนใหญ่ที่รับงานไปทำ คือ การดัดเปลี่ยนหู และร้อยหู ซึ่งมีค่าตอบแทนชิ้นละ 2 บาท แหล่งงาน คือ รับจากโรงงานโดยตรง มีความถี่ในการรับงานอาทิตย์ละ 1 ครั้ง แต่การมีงานทำไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี ในแต่ละวันผู้รับงานใช้เวลาทำงานเกินกว่า 8 ชั่วโมง และได้รับค่าจ้างต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

4. ผู้หญิงชนบทส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการรับงานแหวนไปที่บ้าน เพื่อให้ครอบครัวมีรายได้เสริม โดยโรงงานส่งเจ้าหน้าที่มาติดต่อถึงในหมู่บ้าน ผู้หญิงชนบทใช้เวลา 1 – 2 วัน ในการตัดสินใจ ครอบครัวส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้หญิงชนบท โดยให้การสนับสนุนและมีวิธีฝึกหัดงานโดยโรงงานส่งเจ้าหน้าที่มาฝึกให้

5. การรับงานแหวนไปทำที่บ้านทำให้ ผู้หญิงรับจ้างงานในภาคเกษตรกรรม และงานนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งทำงานบ้านลดลง ในขณะที่ การทำเกษตรกรรม และการค้าขาย ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

6. การรับงานแหวนไปทำที่บ้านไม่ส่งผลกระทบต่อในด้านเศรษฐกิจของครอบครัว เนื่องจาก การรับงานแหวนไปทำที่บ้านทำให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้าน แหล่งที่มาของรายได้หลัก และเงินออมของครอบครัวเท่านั้น ในขณะที่ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้าน รายได้ แหล่งรายจ่ายหลัก ทรัพย์สินที่ถือครอง และหนี้สินของครอบครัว แม้ว่า ครอบครัวที่รับงานแหวนไปทำที่บ้านมีรายได้ที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้น แต่รายได้ที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว มีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนหนี้สินที่เพิ่มขึ้นด้วย

7. การรับงานแหวนไปทำที่บ้านไม่ส่งผลกระทบต่อในด้านสังคมของครอบครัว เนื่องจากการรับงานแหวนไปทำที่บ้านทำให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ในขณะที่ ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการแบ่งงานกันทำในครอบครัว และอำนาจการตัดสินใจในครอบครัว

8. การรับงานแหวนไปทำที่บ้านส่งผลกระทบต่อในด้านสุขภาพของครอบครัว โดยครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้าน การบริโภคอาหาร ความปลอดภัยในที่อยู่อาศัย และการเจ็บป่วยของครอบครัว

ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎจราจรของเยาวชน

ในสถานศึกษาเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

อภาพรรณ คงสงค์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านจิตวิทยาสังคม สภาพแวดล้อมทางสังคม และการปฏิบัติตามกฎจราจร 2) ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามกฎจราจรของเยาวชนในสถานศึกษา และ 3) ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎจราจรของเยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เยาวชนในสถานศึกษา เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีความสามารถขับขี่รถจักรยานยนต์มีอายุ 15 – 19 ปี จำนวน 395 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปดังนี้

1) คุณลักษณะของเยาวชนเป็นเพศชายมากที่สุด ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับการศึกษา ปวช. ชั้นปีที่ 1 – ปวช. ชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีประสบการณ์การขับขี่รถจักรยานยนต์มา 2 – 5 ปี เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุการจราจรเพียงเล็กน้อย และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎจราจร จำนวน ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

สำหรับด้านจิตวิทยาสังคม เยาวชนรับรู้การบังคับใช้กฎจราจรไม่ถูกต้อง โดยร้อยละ 63.50 ไม่เห็นว่า หากถูกจับเมื่อกระทำผิดกฎจราจรเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ลงโทษใด ๆ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เยาวชนร้อยละ 93.90 เห็นว่า การขับขี่รถจักรยานยนต์ฝ่าสัญญาณไฟแดงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ สำหรับการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เยาวชนร้อยละ 98.50 เห็นว่า การบาดเจ็บจากรถจักรยานยนต์มีผลกระทบต่อการเรียน ส่วนการรับรู้ประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์ตามกฎหมาย เยาวชนร้อยละ 65.60 เห็นว่า การให้สัญญาณไฟเลี้ยวสัญญาณมือก่อนถึงทางเลี้ยวเป็นระยะไม่น้อยกว่า 30 เมตร ทำให้ปลอดภัยและการรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เยาวชนร้อยละ 36.20 เห็นว่าการขออนุญาตมีใบขับขี่โดยการสอบเป็นสิ่งที่กระทำได้อย่าง หรือมีอุปสรรคมากมาย

ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เยาวชนส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากผู้ปกครองมากที่สุด สำหรับการรับรู้อิทธิพลจากโรงเรียน เยาวชนส่วนใหญ่ได้รับการชี้แจงจากครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวตามระเบียบโรงเรียน กฎจราจร และการขับขี่รถตามกฎจราจร หากทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ครูจะตักเตือน และลงโทษ รวมทั้งจะได้รับคำตักเตือนในกรณีที่ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยไม่สวมนิรภัย ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน เยาวชนมีเพื่อนที่เคยถูกตำรวจจราจรตักเตือนและลงโทษ เพราะกระทำความผิดกฎจราจร รวมทั้งเรียนรู้วิธีขับขี่รถจักรยานยนต์จากเพื่อน และได้ปรับแต่งรถจักรยานยนต์ตาม ในอิทธิพลจากสื่อมวลชน เยาวชนส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎจราจรจากสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ รวมทั้งทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกฎจราจรที่ออกใช้บังคับใหม่ ๆ และได้รับการชักจูงให้ปฏิบัติตามกฎจราจรจากสื่อมวลชน นอกจากนี้ยังได้เห็นแบบอย่างในปฏิบัติตามกฎจราจรจากสื่อมวลชน

สำหรับการปฏิบัติตามกฎจราจรของเยาวชน พบว่า เยาวชนปฏิบัติตามกฎจราจรในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.18 แต่ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ถึงร้อยละ 51.04 ที่จะนำไปสู่อุบัติเหตุในด้านการซ้อนท้ายผู้โดยสารผู้โดยสารเกิน 1 คน การใช้เบรครถกระทันหัน การขับขี่ย้อนศรหรือผิดช่องทางเดินรถ และขับขี่ด้วยความเร็วมากกว่า 80 กม./ชม.

2) ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามกฎจราจร ของเยาวชน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้แก่ การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ การมีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎจราจร อิทธิพลจากครู การรับรู้การบังคับใช้กฎจราจร การมีประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุการจราจร การรับรู้ประโยชน์ที่จะรับเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์ตามกฎหมาย การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ อิทธิพลจากสื่อมวลชน และระดับการศึกษามัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3-6 สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการปฏิบัติตามกฎจราจรของเยาวชน ในสถานศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา ปวช. ชั้นปีที่ 1-3 ประสบการณ์การขับขี่รถจักรยานยนต์ และเพศชาย

3) ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎจราจรของเยาวชน ได้แก่ การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เพศชาย การมีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎจราจร ประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุการจราจร การมีประสบการณ์การขับขี่รถจักรยานยนต์ และอิทธิพลจากครู

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
ของประชาชนในเขตป่าสงวน : กรณีศึกษาในประเทศไทย
บุญทัศน์ ลัทธินิพนธ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชน 5 หมู่บ้าน อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 200 ราย จำแนกเป็นผู้นำ 40 ราย และชาวบ้านทั่วไป 160 ราย เป็นเพศชาย 147 คน และเพศหญิง 53 คน การเลือกตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การศึกษาครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ที่ระดับปัจเจกบุคคล ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว สถานภาพทางสังคม กลุ่มสมาชิกทางสังคม ความยึดมั่นในศาสนา โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ การนิยามความสำคัญของทรัพยากร รายได้ครัวเรือน การพึงพิงป่าระดับครัวเรือน การยอมรับของครอบครัว และแหล่งข้อมูลภายนอก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบวัดความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ใช้การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ Chi – Square โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 11.280$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 2.511)
2. ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ระดับดี ($\bar{X} = 56.690$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 3.617)

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวน จากการทดสอบความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ด้วยสถิติ Chi – Square มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน โดยเรียงตามลำดับ ได้แก่ ระดับการศึกษา โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน คือ การนิยามความสำคัญของทรัพยากร

ความคิดเห็นของผู้ติดยาเสพติดต่อการบำบัดรักษา : กรณีศึกษา

ศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กัญญารัตน์ พรรณโส

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) คุณลักษณะส่วนบุคคล การสนับสนุนจากครอบครัว ด้านทรัพยากรและด้านจิตใจ บทบาทของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ด้านการให้ความรู้ ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในการบำบัดรักษา และความคิดเห็นของผู้ติดยาเสพติดต่อการบำบัดรักษาในศูนย์การบำบัดรักษา ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้ติดยาเสพติดต่อการบำบัดรักษา ในศูนย์การบำบัดรักษา ยาเสพติด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา แบ่งตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ ข้อ 1 คือ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ และหัวหน้าตึกต่าง ๆ จำนวน 6 คน 2) กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ ข้อ 2 และ ข้อ 3 ได้แก่ ผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่ตึกถอนพิษยาเสพติด จำนวน 204 คน และผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่ศูนย์ชุมชนบำบัด จำนวน 7 คน โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ และแนวทางการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยเลือกศึกษาศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ใช้ค่า ไค - สแควร์

ผลการศึกษา พบว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการก่อนรักษา ขั้นตอนพิษยาเสพติด ขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ และขั้นติดตามดูแลหลังรักษา ในขั้นตอนเตรียมการก่อนรักษาและขั้นตอนพิษยาเสพติดนั้น ยาที่ใช้ในการบำบัดรักษาขึ้นอยู่กับประเภทยาเสพติดที่ใช้ ในช่วง 1-3 วันแรก ผู้ป่วยจะมีอาการรุนแรงมาก พยาบาลจะไม่รบกวน จะปล่อยให้นอน ช่วง 4-7 วันต่อมา ผู้ป่วยเริ่มดีขึ้น พยาบาลจะให้สุขศึกษาต่างๆ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ช่วง

7-14 วันต่อมา ผู้ป่วยอาการดีขึ้น มีสมาธิมากขึ้น ช่วงนี้จะเน้นการทำกลุ่มเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม สำหรับระยะเวลาในการบำบัดรักษาแบ่งตามประเภทของยาเสพติด ดังนี้ 1) ยาบ้า กัญชา สารระเหย ใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษา 14 วัน 2) สุรา ผีนเฮโรอีน ใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษา 21 วัน เมื่อผู้ป่วยเข้ารับการบำบัดรักษาครบตามกำหนดพยาบาลจะทำกลุ่มให้คำแนะนำก่อนกลับบ้าน พร้อมทั้งนัดหมายให้มาติดตามผลต่อไป สำหรับชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดจะรับการบำบัดรักษาที่ศูนย์ชุมชนบำบัด ระยะเวลา 3-6 เดือน รักษาโดยใช้กลุ่มบำบัดและงานบำบัด ในช่วง 1 เดือนแรก เป็นระยะจูงใจ เจ้าหน้าที่จะทำหน้าที่ในการชักจูงผู้ป่วยให้เข้ามารับการบำบัดรักษา ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ในช่วง 1-3 เดือนต่อมา เป็นระยะรักษาซึ่งระยะนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยใช้วิธีการบำบัดรักษาคือการทำกลุ่มบำบัดและบำบัด เพื่อให้สมาชิกเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม ในช่วง 3-6 เดือนต่อมา เป็นระยะกลับสู่สังคม เป็นระยะของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามรูปแบบของชุมชนบำบัดเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคม และช่วงหลัง 3-6 เดือน เป็นระยะติดตามดูแลหลังรักษา เป็นช่วงที่ผู้ป่วยกลับไปอยู่ที่บ้านกับครอบครัว ซึ่งจะใช้วิธีการติดตามดูแลหลังรักษา เช่นเดียวกับขั้นตอนติดตามดูแลหลังรักษาของตึกผู้ป่วยนอกและตึกผู้ป่วยใน โดยใช้ 2 วิธีคือ 1) นัดให้มาพบที่สถานพยาบาล ในรายที่มีอาการอยากยา หรือมีปัญหาก็จะทำให้กลับไปใช้ยาหรือยาเสพติด โดยนัดผู้ป่วยมาภายใน 2 อาทิตย์ 1 เดือน และ 2 เดือน ทั้งผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและศูนย์ชุมชนบำบัด 2) ติดตามทางจดหมาย หรือให้แบบสอบถามไปและให้ส่งกลับมาทุก ๆ 3 เดือน เป็นระยะเวลา 1-3 ปี

ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ติดยาเสพติด พบว่าผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ อายุต่ำกว่า 20 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นนักเรียนหรือนักศึกษารายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน จำนวนของประเภทยาเสพติดที่ใช้มากกว่า 1 ประเภท ปัจจัยด้านสนับสนุนจากครอบครัวแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและปัจจัยด้านบทบาทของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ แต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้ติดยาเสพติด พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ การสนับสนุนจากครอบครัวด้านจิตใจ บทบาทของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ด้านการให้ความรู้ บทบาทของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ด้านการให้คำปรึกษา และบทบาทของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ด้านจัดสิ่งแวดล้อมในการบำบัดรักษา ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้ติดยาเสพติดต่อการบำบัดรักษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อม

ของประชาชนในเขตชนบท จังหวัดอุบลราชธานี

พิสดาร แสนชาติ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปในด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมเกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตชนบท

ประชากรที่ศึกษาคือประชาชนผู้มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในชนบท จังหวัดอุบลราชธานี คร่าวเรือน 1 คน หาขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของ Yamane ได้ 400 ตัวอย่าง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS for WINDOWS สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน ทำการทดสอบความมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.50 มีอายุอยู่ระหว่าง 30 – 39 ปี ร้อยละ 30.50 จบระดับประถมศึกษา ร้อยละ 74.75 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ร้อยละ 73.00 มีรายได้ต่อปีของครอบครัวต่ำกว่า 20,000 บาท โดยที่ร้อยละ 51.50 เป็นผู้ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.00 มีความรู้เกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ระดับปานกลาง ทักษะคติของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 75.75 ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อมระหว่าง 1 – 25 ครั้งต่อปี และประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.00 เป็นผู้ได้รับการสนับสนุนจากโครงการหมู่บ้านสุขภาพวิถีกิจกรรมหลัก

ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.50 มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อมรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับดี โดยกิจกรรมที่ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดี ได้แก่ การกำจัดสิ่งปฏิกูล คิดเป็นร้อยละ 81.25 การสุขภาพอาหาร ร้อยละ 80.00 การกำจัดขยะมูลฝอย ร้อยละ 59.50 และ การสุขภาพที่พักอาศัย ร้อยละ 53.75 ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ประชาชนจะมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดหาน้ำสะอาด ร้อยละ 56.75 การควบคุมแมลงสัตว์พาหะนำโรค ร้อยละ 46.75 และการกำจัดน้ำเสีย ร้อยละ 49.50

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ของครอบครัว การมีตำแหน่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ความรู้ และทัศนคติ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการสุขภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.05 ได้แก่ ทัศนคติ การมีตำแหน่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข การได้รับสนับสนุนจากโครงการหมู่บ้านสุขภาพกิจกรรมหลัก เพศ และการมีตำแหน่งเป็นผู้นำฝ่ายปกครอง โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมได้ร้อยละ 21.53

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุข

ในงานสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดชัยภูมิ

ลักขมิ ออสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะทั่วไปของประชาชนในเขตชนบทในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และด้านเศรษฐกิจและสังคม 2) ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่จริงและบทบาท อสม. ที่คาดหวัง 3) เปรียบเทียบระดับความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่จริงและบทบาท อสม. ที่คาดหวัง 4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ในงานสาธารณสุขมูลฐาน 5) ปัจจัยที่มีต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาท อสม. ในงานสาธารณสุขมูลฐาน

ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนในเขตชนบทจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวน 400 คน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าที่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอย โดยทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 79.8) อายุระหว่าง 30 – 39 ปี (ร้อยละ 30.0) สถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 74.5) สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 87.3) ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 72.8) รายได้เฉลี่ย 52,972 บาท/ปี/ครอบครัว ประชาชนส่วนมากมีหนี้สิน (ร้อยละ 68.2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานสาธารณสุขมูลฐานค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 65.5) และสัมพันธ์ภาพระหว่าง อสม. กับประชาชนอยู่เกณฑ์ดีมาก (ร้อยละ 63.8)

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย กิจกรรมในงานสาธารณสุขมูลฐานที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่าเป็น อสม. ปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านงานโภชนาการ ด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค และด้านงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ ส่วนกิจกรรมหลักในงานสาธารณสุขมูลฐาน 3 อันดับ

สุดท้ายที่ อสม. ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านงานทันตสาธารณสุข ด้านงานควบคุม ป้องกันโรคเอดส์ และด้านงานคุ้มครองผู้บริโภค ตามลำดับ

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก กิจกรรมในงานสาธารณสุขมูลฐานที่ประชาชนคาดหวังมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านงานโภชนาการ ด้านงานจัดหายาจำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน และด้านงาน สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ส่วนกิจกรรมในงานสาธารณสุขมูลฐานที่ประชาชนคาดหวังน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ ด้านงานทันตสาธารณสุข ด้านงานปฐมพยาบาลและพยาบาลเบื้องต้น และด้านงานอนามัยแม่และเด็ก/วางแผนครอบครัว ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบระดับความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม. ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ในงาน สาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ อายุ อาชีพเกษตรกรรวม สัมพันธภาพระหว่าง อสม. กับประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในงานสาธารณสุขมูลฐาน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทอสม. ที่เป็นจริงและบทบาทอสม.ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรวม สัมพันธภาพระหว่าง อสม. กับประชาชน

5. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น ของประชาชนเกี่ยวกับบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่าง อสม.กับประชาชน อายุ และอาชีพ เกษตรกรรม โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 15.3 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่าง ระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริง และบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ใน งานสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่าง อสม.กับประชาชน และอาชีพเกษตรกร โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 4.6

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืช
ของเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง จังหวัดขอนแก่น

สำราญ แสงดารา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลคุณลักษณะ และพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืช และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืช

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร อาจจะเป็นเจ้าของหรือรับจ้างเพาะปลูกพืชที่ใช้สารกำจัดศัตรูพืช โดยในรอบ 1 ปี มีระยะเวลาการใช้สารกำจัดศัตรูพืชตั้งแต่ 6 – 12 เดือน และเป็นเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในโครงการรณรงค์เพื่อลดอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2541 จำนวนตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง 390 คน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยทดสอบความมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืช ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.3 ส่วนมากอายุ 30 ปี การศึกษาจบระดับประถมศึกษา ร้อยละ 92.1 รายได้โดยเฉลี่ยต่อปี 30,000 บาท ส่วนใหญ่เคยแพ้สารกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 42.8

พฤติกรรมปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 50.30 เกษตรกรกลุ่มเสี่ยง ร้อยละ 82.6 ไม่เคยพิจารณาก่อนจะเลือกใช้สารว่ามีพิษต่อมนุษย์หรือสัตว์แมลงที่มีประโยชน์หรือไม่ และร้อยละ 42.8 จะทิ้งภาชนะบรรจุสารที่ใช้หมดแล้วไว้ตามร่องสวน หรือบริเวณชายป่าใกล้สถานที่เพาะปลูก

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อปี ความรู้ การรับรู้ การเคยผ่านการอบรม และค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืช

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันอันตราย จากสารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ รายได้ ความรู้ การรับรู้ และค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสารกำจัดศัตรูพืช โดยทั้ง 4 ปัจจัย สามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 22.30

ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

บุคลากรสาธารณสุข

อัจฉรา สังกา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน การรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข 2) ความคิดเห็นต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข 4) ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาทุกหลักสูตรที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 250 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 20.55 ปี กำลังศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์สาขาสาธารณสุขชุมชน ผู้นำครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ย 10,533 บาทต่อเดือน อยู่ในระดับมีความเพียงพอ นักศึกษามีความคาดหวังต่อการ

ประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุขเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ความคาดหวังของครอบครัวของครอบครัว ต่อการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุขของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อปัจจัยการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน และด้านหาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

3. การรับรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้แก่ ด้านนโยบายการลดอัตราการผลิตกำลังคนภาครัฐ ด้านนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ด้านบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนไป และด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

4. ความคิดเห็นของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข ได้แก่ ด้านการมีตำแหน่งงานบรรจุ การมีรายได้และค่าตอบแทนที่แน่นอน การได้ทำงานตรงตามวุฒิการศึกษา และได้ประกอบอาชีพที่สังคมให้การยอมรับอยู่ในระดับมาก

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความคิดเห็นของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข ได้แก่ ความคาดหวังของตนเอง และความคาดหวังของครอบครัว การจัดการเรียนการสอนด้านผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน และด้านเนื้อหาหลักสูตร การรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ด้านนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ด้านการรับรู้บทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนไป และด้านการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับวิชาชีพ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคิดเห็นของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์สาขาทันตสาธารณสุข โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพบุคลากรสาธารณสุข ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนด้านเนื้อหาหลักสูตร การรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนไป หลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์สาขาทันตสาธารณสุข และการจัดการเรียนการสอนด้านผู้เรียน โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พฤติกรรมการแสวงหาการรักษาพยาบาลของประชาชนชาวชนบท

จังหวัดบุรีรัมย์ : ก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

ประเสริฐ เรืองปรัชญากุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ของปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพ ปัจจัยด้านประสบการณ์การเจ็บป่วย ปัจจัยความพึงพอใจในการใช้บริการ ปัจจัยด้านสังคม และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาพยาบาลตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาพยาบาล ด้านการดูแลตนเองหรือซื้อยากินเอง ด้านการรักษาที่แพทย์แผนโบราณ ด้านการรักษาที่สถานีนามัยหรือโรงพยาบาลของรัฐ ด้านการรักษาที่คลินิก หรือโรงพยาบาลเอกชนของประชาชนชาวชนบท จังหวัดบุรีรัมย์ก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ที่อายุตั้งแต่ 18 – 80 ปี ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้ขนาดตัวอย่าง 400 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences for Windows)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson 's Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) และการเปรียบเทียบโดยใช้ t – test (Pairs)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ความเชื่อด้านสุขภาพของประชาชนชาวชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง และระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.33 และ 2.67 ตามลำดับ) ประสิทธิภาพด้านการเจ็บป่วย ก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย และระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.67 และ 2.17 ตามลำดับ) ความพึงพอใจในการบริการก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.01 และ 2.64 ตามลำดับ) ชาวสาธารณสุขแนะนำครอบครัวและผู้อื่น หลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.63) พฤติกรรมการแสวงหาการรักษาพยาบาลของประชาชน ก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจด้านการดูแลตนเองหรือซื้อยามากินเอง ปฏิบัติ ร้อยละ 83.2 และ 79.8 ตามลำดับ ด้านการรักษาที่รักษาที่แพทย์แผนโบราณ ปฏิบัติ ร้อยละ 51.5 และ 52.6 ตามลำดับ ด้านการรักษาที่สถานื่อนามัยหรือโรงพยาบาลของรัฐ ปฏิบัติ ร้อยละ 96.3 และ 99.0 ตามลำดับ ด้านการรักษาที่คลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชน ปฏิบัติ ร้อยละ 48.0 และ 37.5 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาพยาบาลของประชาชนชาวชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพ คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ($P < .001$) และการรับรู้ความรุนแรงของโรค ($P < .001$) ปัจจัยความพึงพอใจในการใช้บริการ ได้แก่ คุณภาพบริการ ($P < .001$) และพฤติกรรมของผู้ให้บริการ ($P < .01$) ปัจจัยประสิทธิภาพด้านการเจ็บป่วย ได้แก่ การเรียนรู้ในการเจ็บป่วยครั้งก่อน ($P < .05$) การเรียนรู้ประเภทของการเจ็บป่วย ($P < .01$) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาพยาบาลของประชาชนชาวชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ หลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ ($P < .05$) อายุ ($P < .001$) ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพ ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบ ได้แก่ การรับรู้โอกาสต่อการเกิดโรค ($P < .01$) ปัจจัยประสิทธิภาพด้านการเจ็บป่วย ได้แก่ การเรียนรู้ในการเจ็บป่วยครั้งก่อน ($P < .001$) และการเรียนรู้ประเภทของการเจ็บป่วย ($P < .001$) ปัจจัยความพึงพอใจในการใช้บริการ ได้แก่ ความสะดวกในการใช้บริการ ($P < .001$) คุณภาพบริการ ($P < .001$) และพฤติกรรมของผู้ให้บริการ ($P < .001$)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมแสวงหาการรักษาพยาบาลของประชาชนชาวชนบท จังหวัดบุรีรัมย์ 1) ก่อนภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเรียงตามลำดับ ได้แก่ คุณภาพบริการ การเรียนรู้ประเภทของการเจ็บป่วย การเรียนรู้ความรุนแรงของโรค และพฤติกรรมของผู้ให้บริการ ปัจจัยเหล่านี้สามารถทำนายความผันแปรของพฤติกรรมแสวงหาการรักษาพยาบาลได้ร้อยละ 16.6 ($P < .05$) 2) หลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ได้แก่ คุณภาพบริการ ความสะดวกในการใช้บริการการเรียนรู้ประเภทการเจ็บป่วย การรับรู้โอกาสต่อการเกิดโรค พฤติกรรมของผู้ให้บริการ และอายุ ปัจจัยเหล่านี้สามารถมีอิทธิพลต่อการทำนายความผันแปรของพฤติกรรมการแสวงหาการรักษาได้ร้อยละ 30.2 ($P < .05$)

4. พฤติกรรมการรักษาที่สถานีนอนามัยหรือโรงพยาบาลของรัฐ และการรักษาที่คลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชน ของประชาชนชาวชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่พฤติกรรมการดูแลตนเองหรือซื้อยามากินเอง และการรักษาที่แพทย์แผนโบราณ ของประชาชนชาวชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนและหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน

บทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ ในชุมชนเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ ฤตินันท์ นันทธีโร

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสังคมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ 2) บทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ และ 4) ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ ในชุมชนเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลผู้สูงอายุในชุมชนเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จำนวน 263 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) ผู้ดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.8 มีอายุประมาณ 43 ปี สมรสแล้ว ร้อยละ 66.9 จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 53.6 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 47.5 มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ประมาณ 7,300 บาท ซึ่งมีเพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ 48.7 ส่วนอีกร้อยละ 44.5 ไม่เพียงพอกับรายจ่ายและมีหนี้สิน มีภาวะสุขภาพแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 95.4) มีที่พักเป็นของตนเอง (ร้อยละ 84.0) ส่วนใหญ่เป็นบุตรของผู้สูงอายุ (ร้อยละ 74.9) และระยะเวลาในการดูแลผู้สูงอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 9 ปีขึ้นไป

(2) ในด้านคุณลักษณะของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยสนับสนุนด้านครอบครัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.53) ปัจจัยสนับสนุนด้านสังคมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.51$, S.D. = 0.59) และมีระดับบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.84) แต่เมื่อจำแนกแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก

(3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาตรี ($r = 0.216, P < 0.001$) ประกอบอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($r = 0.199, P < 0.01$) มีความเพียงพอของรายได้ คือ มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายและมีเหลือเก็บ ($r = 0.199, P < 0.01$) และมีรายได้พอใช้พอดี ($r = 0.171, P < 0.01$) ปัจจัยด้านครอบครัว ($r = 0.403, P < 0.001$) และปัจจัยด้านสังคม ($r = 0.354, P < 0.001$) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา ($r = -0.224, P < 0.001$) และการประกอบอาชีพรับจ้าง ($r = -0.182, P < 0.01$)

ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสังคม ความเพียงพอของรายได้ของครอบครัว ที่มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายและมีเหลือเก็บ และความเพียงพอของรายได้ของครอบครัวที่มีรายได้พอใช้พอดีโดยทุกตัวแปรจะมีผลทางบวก ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถร่วมกันทำนายการผันแปรบทบาทของผู้ดูแลในดูแลผู้สูงอายุได้ ร้อยละ 27.80

ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการประกอบอาชีพครูและพฤติกรรม
การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูของนักศึกษาใน
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
สังวาลย์คำ สิงห์เพชรชัยปัญญา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม ความตั้งใจในการประกอบอาชีพครู และพฤติกรรมตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูของนักศึกษาใน สปป. ลาว 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการประกอบอาชีพครูและพฤติกรรมตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูของนักศึกษาใน สปป. ลาว โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 340 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การถดถอยโลจิสติก และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.5 มีภูมิลำเนาอยู่ที่ชนเมือง คิดเป็นร้อยละ 41.8 มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.00 และพบว่า ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาสูง คิดเป็นร้อยละ 55.90 อาชีพของผู้ปกครองส่วนมากเป็นกลุ่มที่ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 59.70

2) ในวิทยาลัยครู ปัจจัยทางทางด้านจิตวิทยาสังคมของนักศึกษา ซึ่งมีตัวแปรย่อยคือปัจจัยสนับสนุนในการติดต่อเจตคติต่ออาชีพครู การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนและบุคลิกภาพ พบว่า ส่วนมากมีเจตคติต่ออาชีพครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 111.68$) มีปัจจัยสนับสนุนในการศึกษาต่อในวิทยาลัยครูอยู่ในระดับมาก ($X = 73.00$) บุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นแบบเก็บตัว – กังวล คิดเป็นร้อยละ 27.60 และมีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับน้อย ($X = 44.39$)

3) ความตั้งใจในการประกอบอาชีพครูและพฤติกรรมการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อใน
 ในวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาส่วนมากมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู คิดเป็นร้อยละ
 72.1 และมีการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูด้วยตนเองเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ
 91.50

4) นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตชนบทมีโอกาสที่จะตั้งใจในการประกอบอาชีพครู
 มากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลถึง 5.34 เท่า และนักศึกษาซึ่งมีปัจจัยสนับสนุน
 ในการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูมาก มีโอกาสที่จะตั้งใจในการประกอบอาชีพครูมากกว่านัก
 ศึกษาที่มีปัจจัยสนับสนุนในการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูถึง 1.05 เท่า และ พบว่า ความตั้งใจ
 ในการประกอบอาชีพครู เจตคติต่ออาชีพครู และปัจจัยสนับสนุนในการเข้าศึกษาต่อต่อใน
 วิทยาลัยครูรวมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูอย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ร้อยละ 23.60

การปรับตัวของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ :

ศึกษาเฉพาะกรณี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สมโภชน์ ถิ่นปรุ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การปรับตัวของนักศึกษาในด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักศึกษาในด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ที่เข้าศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2539 – 2542 และกำลังศึกษาในปีการศึกษา 2542 จำนวน 387 คน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t – test one – way ANOVA ANOVA และ MCA

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นปรับตัวต่อภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($X = 132.8$, $S.D. = 32.1$) นักศึกษามีการปรับตัวในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจแตกต่างกันตามเพศ สาขาวิชา อาชีพบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของครอบครัว และความเข้าใจเรื่องภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักศึกษาในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ คือ เพศ สาขาวิชา อาชีพบิดามารดา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและการรับรู้ผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของครอบครัว เมื่อวิเคราะห์การจำแนกพบ พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายการผันแปรตัวแปรตามได้ ร้อยละ 72.9

